İş Kumbara

Türkiye İş Bankası'nın çocuklarımıza armağanıdır

-Anladık... Ağustos sıcak olur ama bu kadarı da fazla...

AĞUSTOS
1987
SAYI: 106

NASREDDİN HOCA BİRGÜN...

HOCA BİR AYDIR BİZDESİN EVDEKİLER MERAK ETMESİN?

YOK CANIM ÜZÜLME.

HOCAM, İKİ AY OLDU EVİNİ ÖZLEMEDİN Mİ?

I, IH.

HOCAM ÜÇ AYDIR YAN GELİP YATTIN... ÇOK OLMADI MI?

...

HOCA... İŞTE HEYBEN!

AAAA, BAK, ALINIR EVE DÖNERİM HAAA!..

SİZE BİR MEKTUP VAR

Zafer Bayramı

Sevgili Çocuklar,

Ağustos, ulusumuz için önemli bir ay... Tarihimize 30 Ağustos Zaferi olarak geçen Başkomutanlık Meydan Savaşı'nı 65 yıl önce bu ayda kazandık. Bu savaşın kısa öyküsünü ve önemini 5. sayfamızda bulacaksınız.

"Genel Kültür" bölümümüzün ilgiyle izlendiğini mektuplarınızdan anlıyoruz. Bu sayımızda sizlere "Tiyatro"yu anlatıyoruz. Sanırız, bir çoğunuz kentinizdeki çocuk oyunlarını izliyorsunuz. Sizlere bir önerimiz var: Neden arkadaşlarınızla bir araya gelip kısa oyunlar hazırlamıyorsunuz? Bu, hem güzel bir dinlenme ve eğlence olur, hem de yararlı bir çalışma...

Sevgilerimiz ve başarı dileklerimizle...

KUMBARA

Kumbara

Ayda bir yayımlanır
Ağustos 1987/Sayı:106

Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına
Sahibi: ERTUĞRUL TİMUR
Sorumlu Yazı İşleri
Yönetmeni: LEYLA SÜREK
Dizgi: Bileşim Reklam
Baskı: HÜRRİYET OFSET A.Ş.
Sefaköy-İstanbul
(1 Ağustos 1987)

Adres: KUMBARA Dergisi
Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere, ANKARA

Kapak Resmi: MISTIK

Nevzat Ağabeyle Baş Başa

Sevgili Nevzat Ağabey:
Bir çok kişiye mektup yazmama rağmen hiçbirinden cevap alamadım. Madem ki yazmayacaklar niçin arkadaş edinmek için yazıyorlar. Yurdun her köşesindeki bütün arkadaşlara sesleniyorum. Benimle yazışır mısınız? İnanın herkese yazacağım.

NURGÜL GÜNAYDIN
Vakfıkebir-Trabzon

Sevgili NURGÜL GÜNAYDIN:
Mektup Arkadaşı köşesinde adresi yayınlanan arkadaşlarınızın kendilerine gelen mektupları yanıtlayamadığına inanamadım. Eğer gerçekse çok üzülürüm. Mektup Arkadaşı köşesindeki mektuplara genelde yanıt verildiğini biliyorum. Adresin Mektup Arkadaşı köşesinde bir süre sonra yayınlanacak. Sevgiler.

Nevzat Ağabey:
Sizden dileğimiz, öğretmen ve öğrencilerimizin ellerindeki fazla, kendilerine göre işe yaramayan kitaplarını bize göndermelerini rica ediyoruz. Gönderilecek her kitap köy çocukları için büyük değer taşıyacaktır. Yardımlarınız için şimdiden köy çocuklarının adına teşekkür ederiz. Sevgiler, saygılar.

HALİT KAYA
Şenköy İlkokulu Öğretmeni
Simav-Kütahya

Sevgili HALİT KAYA dostum:
İsteğinin yerine gelmesi için yukarıda ad ve adresinizi yayınlıyorum. Kumbara okuru genç kardeşlerim fazla kitap ve dergilerini öğrencilerinize göndereceklerdir. Sevgiler.

Sayın Yönetici:
Derginizde bize bir yer ayırırsanız çok memnun oluruz. Hem öğütler, hem insan, hayvan ve canlıların güzelliğini anlatan şiirlerimize yer ayırırsanız çok memnun oluruz.

GONCA ATEŞ
Adapazarı

Değerli Nevzat Ağabey:
Hepimiz yabancı bir ülkede sizlerin bizlere ulaştırdığı Kumbara dergisini okuyor ve sizlere teşekkür ediyoruz. Mektup yazmasını Türk öğretmenimiz bize öğretince ilk mektubu size yazmayı istedik. Mektubumuzun bir tanesini olsun köşenizde yayınlamanızı rica eder, sizleri okuldaki tüm arkadaşlarım adına selamlarım.

SEVİM OKTA
Raunheim

Sevgili SEVİM OKTA:
Yabancı ülkelerdeki küçük arkadaşlarımıza da ulaşmak dergimizin amaçları arasındadır. Türkçe okuma yazmayı öğrenince ilk mektubu bana yazmanız ne güzel bir şey, inanın çok duygulandım. Mektubunuzu yukarıda yayınlıyorum. Sana ve tüm arkadaşlarına selamlar.

Sevgili Nevzat Ağabey:
Sizden bir ricamız olacak, kardeşim ve ben, Güle Oynaya ve Bulmaca bölümlerinin biraz daha genişlemesini istemekteyiz.

MURAT ÜREN
Samsun

Sevgili Nevzat Ağabey:
Kumbara dergisini her ay alıyor ve çok seviyorum. İnsan onu okurken zamanın su gibi akıp gittiğinin farkına bile varmıyor. Böyle bir dergiyi bize armağan ettiğiniz için size çok teşekkür ediyor, ayrıca adımın Mektup Arkadaşı köşesine geçmesini rica ediyorum.

ESMA KAHRAMAN
Valby-Danimarka

Sevgili ESMA KAHRAMAN:
Kumbara dergisinin güzel bir dergi olması için çok çalıştığımızı bilmelisin. Dergi çıktıktan sonra sizden böyle teşekkür mektubu almak beni çok kıvançlandırdı. Ben de size teşekkür ediyorum. Başarılar.

AH! ŞU... KAPLUMBAĞALAR

Evlerinde kaplumbağa besleyenler de vardır. Bu kimseler kaplumbağaların olağanüstü yeteneklerini bilirler. İşte birkaç tanesi:

ÇOK HIZLIDIRLAR

Tavşanla kaplumbağa masalını bir an için unutun. Kaplumbağaların çoğu gerçekten oldukça yavaştırlar. Ama bazıları hızlı mı hızlıdırlar. Üç yüz kilo ağırlığındaki bir tür deniz kaplumbağası saatte 30 kilometreden fazla bir hızla yüzebilir. İnsan yüzücülerden çok daha hızlı, yani. Zira insanlar ancak saatte 6-7 kilometre kadar yüzebilirler.

KARA KAPLUMBAĞALARI

Kara kaplumbağalarının çoğu küçük olurlar. Ama bazıları, deniz kaplumbağaları kadar iridirler. Örneğin Galapagos kaplumbağası 250 kilodan fazla çeker. Boyu da 120 santimetreyi bulur. Ama sakın korkmayın. Çünkü bu kaplumbağalar zaten insanlardan çok korkarlar. Bir insanı görünce, hemen ıslığımsı bir ses çıkarırlar. Sonra da ölü taklidi yaparak o insanın oradan gitmesini beklerler.

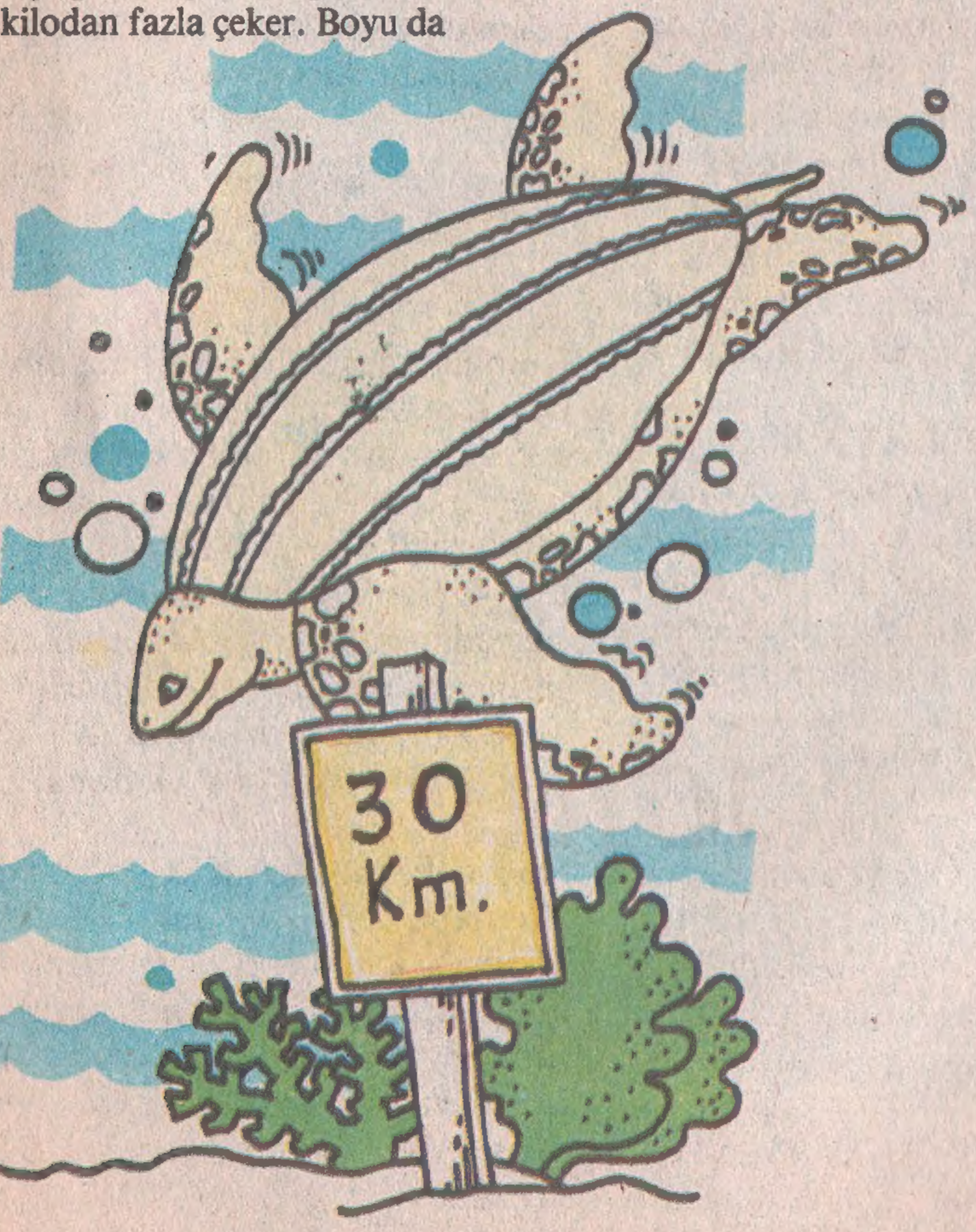

TADI MI?

Bazı kimselerin kaplumbağa eti yediklerini biliyor muydunuz? Eskiden denizciler kaplumbağaları yakalarlar ve gemilerde onları yerlerdi. Bugün de bazı yerlerde kaplumbağa eti yeniliyor. Kaplumbağa etinden bir tür çorba yapılıyor. Bu yüzden kaplumbağa türleri giderek azalmaktadır. Azalan türlerin etinin ve yumurtalarının yenilmesi yasaklanmıştır.

ACAYİP BİR KAPLUMBAĞA

Güney Amerika'da yaşayan **Matamata** kaplumbağaları gerçekten acayiptir. Başlarında birtakım deri çıkıntıları vardır. Bu çıkıntılar yosunları andırırlar. Bunları yemeye gelen balıkları da kolayca avlayıverirler. Bu kaplumbağaların sırtındaki kabuk çok yumuşaktır. Boynu uzundur ve burnunu suyun yüzeyine çıkararak şnorkel gibi kullanır.

YAŞLI KAPLUMBAĞALAR

Bazı kimseler kaplumbağaların 200 yıldan daha fazla yaşadıklarına inanırlar. Bazı şakacı insanlar kaplumbağaların kabuklarına eski tarihler yazarlar. Gene de kaplumbağalar diğer hayvanların çoğundan daha uzun süre yaşarlar. Yüz yirmi yıl kadar...

HİÇ BATMAZLAR

Kaplumbağaların çoğunun boğulması olanaksızdır. Gerçekten solunumları akciğerlerle olur, ama suyun altında uzun süre kalabilirler. Çünkü kaplumbağalar iki şekilde nefes alıp verirler. Aynı zamanda, balıklar gibi sudaki oksijeni doğrudan doğruya çekebilirler. Bu yüzden kaplumbağaların çoğu suyun yüzeyine çıkmak zorunda kalmaz. Bazen suyun altında günlerce kalabilirler.

DİŞSİZ KAPLUMBAĞALAR

Kaplumbağaların dişleri yoktur. Ama avlarını ısırmakta ustadırlar. Çenelerindeki sivri ve katı çıkıntılar diş işlevini görürler. Yiyecekleri ni kolayca kesebilirler. **Snapper** denilen bir tür kaplumbağa oldukça tehlikelidir. Bu kaplumbağalar karada önlerine çıkan her şeyi ısırırlar. Bir ısırışta bir sopayı hemen ikiye ayırıverirler!

KABUKSUZ KAPLUMBAĞALAR

Bazı kaplumbağaların kabukları sert olmadığı için, bu hayvanlar kendilerini korumak için başka yöntemlere başvururlar. Bunlardan bir türlü kötü kokular yayarlar. Afrika'da yaşayan bir tür yumuşak kabuklu kaplumbağa da yassı kayaların arasına gizlenir. Düşmanlar yaklaştığı zaman, bu kaplumbağalar derin bir nefes alarak gövdelerini şişirirler ve kayaların arasına sıkıca yapışırlar.

30 Ağustos

Büyük Zafer'in 65. Yıldönümü

26 Ağustos 1922'de başlayan ve 30 Ağustos'ta Büyük Zafer'le noktalanan savaş, tarihimizde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu zaferin 65. yıldönümünü kıvançla kutluyoruz.

Tarihimizde 30 Ağustos Zaferi adıyla geçen bu zafer, Başkomutanlık Meydan Savaşı sonunda kazanıldı. Bu ağustos, zaferin 65. yıldönümünü kutluyoruz. Zafer Bayramımızın 65. yıldönümünü.

26 Ağustos (1922), Başkomutanlık Meydan Savaşı'nın, Büyük Taarruz'un başladığı gündür. Aynı yıl 30 Ağustos'ta da savaş, Büyük Zafer olarak sona erdi. Savaş, değişik cephelerde sürerken, kimi antlaşmalar da yapılıyordu. Yirmi bir gün süren Sakarya Savaşı, ordumuzun tam bir zaferiyle sonuçlandı. Meclis Mustafa Kemal'e bu başarısından dolayı Gazi sanını ve Mareşal rütbesini verdi. Bu zafer yeni antlaşmalar doğurdu. Artık, yurt parçasında kalan son düşman kırıntıları atılabilirdi. Büyük Taarruz için hazırlıklar başladı. 6 Ağustos 1922 tarihinde orduya saldırı için hazırlanması emri gizli olarak verildi.

Başkomutan Gazi Mustafa Kemal, gizlice Ankara'dan ayrılarak otomobille ve Konya yoluyla Batı Cephesi karargâhının bulunduğu Akşehir'e geldi. 26 Ağustos sabahı saldırı günü olarak kararlaştırıldı. Başkomutan ve cephe komutanları savaşı Kocatepe'den yönettiler. Savaş sabaha karşı şiddetli bir topçu ateşiyle başladı. Düşman siperleri birer birer çökertildi. Komutanlarıyla birlikte tutsak edildi. Böylece ulusal savaş tarihimize Başkomutanlık Meydan Savaşı adıyla yeni ve çok parlak bir zafer daha eklenmişti.

Bilindiği gibi Sevr Antlaşması ile Türkiye, İtilaf Devletleri tarafından paylaşılmak isteniyordu. Buna girişildi de. Ne var ki Mustafa Kemal'in başlattığı ve ulusumuzla birlikte başarıyla gerçekleştirdiği Kurtuluş Savaşı, İtilaf Devletleri'ne gereken dersi verdi.

Mustafa Kemal, Samsun'a ayak basarken Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın da ilk harcı konuyordu. Ardından Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sıvas Kongreleriyle ulaşılan Misak-ı Milli ve bu uğurda yapılan savaşlar, sonunda da kurulan Türk Devleti: Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti...

İşte 65. yıldönümünü kutladığımız, adına Zafer Bayramı dediğimiz bu gün, Mustafa Kemal'in öncülüğünde ulusumuzun ulaştığı Büyük Zafer'dir.

DEDEMLE KAÇARIM

Yazan: YILMAZ ELMAS

Resimleyen: NİLÜFER DERİCİOĞLU

Gülseven, beş yaşına girdiği günlerde yaşamak ve ölmek kavramlarını kafasına takmıştı. Ölüm ve yaşamak üzerine durmadan sorular soruyordu.

— Baba, herkes ölür mü?

— Canlı varlıklar ölürler.

— Babacığım, sen ne zaman öleceksin?

Gülseven'in sorusu babasında bir an şaşkınlık yarattı. Böyle bir soru beklemiyordu anlaşılan.

— Ne bileyim kızım. Zamanı gelince öleceğim.

Gülseven hırçınlaştı. Kesin yanıt bekliyordu babasından.

— Ama ne zaman?

— Bilsem söylerim. Ne zaman öleceğimi bilemem ki. Kimse ne zaman öleceğini bilemez.

Gülseven'in babası, kızım benim ölmemi mi istiyor diye geçirdi içinden. Sorularını yanıtlarken benliğinde bir burukluk duydu.

— Baba sen ölmesen olmaz mı?

Kızının soruları birden yön değiştirmişti. Kızının sorularının nereye varacağını bilmediğinden belki ona öyle gelmişti. Bu soru biraz da hoşuna gitmişti. Demek ki kızı onun ölmesini istemiyordu.

— Her canlı gibi sonunda ben de öleceğim, kızım. Ölümden kurtuluş yok.

— Ölünce ne olur?

Kızına nasıl anlatmalıydı ölünce ne olacağını. Çocuklara bazı şeyleri anlatmak ne zormuş diye söylendi içinden.

— İnsan ölünce konuşamaz, ağlayamaz, gülemez, yürüyemez, kimseyi göremez. Sonra toprağa çukur açıp öleni gömerler.

Günlerden 30 Ağustos'tu. Kurtuluş Savaşını konu edinen filmi televizyonda Gülseven'le babası birlikte izliyordu. Gülseven'in annesi çamaşır yıkıyordu. Zaman buldukça gelip izliyordu o da. Savaşın bir yerinde süngü süngüye dövüş başlamıştı. Gülseven ilgiyle izlerken babasına sormadan edemedi.

— Babacığım, bunlar neden kavga ediyorlar?

— Kavga etmiyorlar kızım, savaşıyorlar.

— Neden savaşıyorlar?

Kurtuluş Savaşını, bağımsızlık ve özgürlük kavramlarını dört yaşını yeni dolduran kızına anlatamamanın sıkıntısını duydu benliğinde. Bir süre düşündü. Gözlerini tavana dikti. Kafasında bir şeyi tasarlarken hep böyle yapardı.

— Düşman askerleri bizim topraklarımıza yerleşip bizi esir etmek istediler. Biz de o zaman onları yurdumuzdan kovmak için savaştık. Düşman askerlerinden de bizden de savaşta ölenler oldu.

Verdiği yanıtı hiç beğenmedi. Bu yaştaki çocuğa Kurtuluş Savaşı nasıl anlatılırdı. Hazırlıksız yakalanmıştı kızının sorularına.

— Ama neden öldürüyorlar?

Gülseven'in, söylediklerinden bir şey anlamadığı gün gibi ortadaydı.

— Bizimkiler onları yurdumuzdan kovup hür yaşamak için, onlar da bizi esir etmek için öldürüyorlar.

Gülseven, birden babasına döndü.

— Annem de ölecek mi?

— Ölecek.

— Ne zaman? Şimdi mi?

— Şimdi niye ölsün kızım, daha çok yaşayacak.

— Sen de yaşayacak mısın?

— Elbette.

— Anneannem?

— O da yaşayacak.

— Teyzelerim?

— Onlar da.

Gülseven biraz duraladı. Babasının gözlerinin içine baktı. Tedirgindi.

— Anneannem de ölecek mi?

— Ölecek.

— Ne zaman?

— Ne bileyim kızım. İnsanın ne zaman öleceği bilinmez ki!

Yine üsteledi.

— Ama ne zaman? Dün mü?

Yarın yerine dün mü demesine güldü babası, elinde olmadan. Sorduğu soruya gülünmesi sinirlendirdi onu. Ağlamaklı, cırlak bir sesle bağırdı:

— Söylesene, ne zaman? Şimdi mi?

— Şimdi değil.

Bu kez doğru sordu.

— Yarın mı?

— Yarın da değil.

— Teyzelerim de ölecek mi?

— Ölecek. Zamanı gelince herkes ölecek.

Biraz duraladı yine.

— Senin annen baban köyde öldüler değil mi?

— Öldüler ya kızım.

— Ben onları hiç görmedim.

— Sen daha o zaman yoktun.

— Neredeydim?

Bu soru karşısında da ne diyeceğini bilemedi. Kızına nasıl anlatmalıydı.

— Benim annemle babam öldüklerinde annenle ben henüz evlenmemiştik. Annen gelin olmadan sen olamazdın ki. Biz evlendik, sen ondan sonra doğdun.

— Büyüyünce ben de gelin olacağım.

— Olacaksın ya. Sen daha çok yaşayacaksın.

— Ne kadar?

— Çooookk...

Yine tutturdu. Zamanını öğrenmek istiyordu.

— Ama ne kadar?

— Sen büyüyeceksin. Okula gidip okuyacak, sonra da annen gibi işte çalışacak ve sonra evleneceksin. Senin de çocuğun olacak. Bebek büyüteceksin.

— Ben de ölecek miyim?

— Öleceksin.

— Şimdi mi?

— Şimdi değil!...

— Ne zaman?

— Bilemem, kızım.

Birden hırçınlaşan Gülseven kesin yanıt bekliyordu babasından.

— Ne zaman dedin baba?

— Bilsem söylerim, kızım. Kimse ne zaman öleceğini bilemez.

— Ama ben ölmek istemiyorum.

— Herkes gibi bir gün sen de öleceksin.

Sinirlenerek ayağa kalktı. Kızgın bir sesle sordu:

— Bir gün ne zaman?

— Bilsem söylerdim kızım. Sen daha çok yaşayacaksın; zamanı gelince herkes gibi sen de öleceksin.

Birden yüzünde bir gülümseme belirdi. Babası kızındaki bu değişiklik karşısında şaşırdı. Öleceğini vurgulayarak söylediği halde neye sevinmişti böyle? Bir anlam veremedi. İlgiyle kızına baktı. Gözleri pırıl pırıldı.

— O zaman ben de dedeme kaçarım.

Babası kahkahayı bastı. Bu kez Gülseven şaşkın şaşkın babasına baktı.

— Ne oldu baba? Neye gülüyorsun?

Babası öylesine kahkahayla gülmüştü ki annesi koşarak yanlarına geldi.

— Ne oldu? Ne oldu?

Kahkahanın nedenini öğrenmek için bir kızına, bir kocasına bakıyordu.

— Hiç, ne olacak! Kızımız ölümden kurtulmak için dedesinin yanına kaçacakmış.

Annesi de kahkahayı basınca Gülseven pek bozuldu. Bu düşüncesini bu parlak buluşunu hemen bırakmaya hiç niyetli değildi.

Buruk bir sesle:

— Yaaa... Ben de dedemin yanına kaçarım işte, dedi.

Güler Abla diyor ki

İyi Bir Fikir

Ayşe bulmaca çözmeye çok meraklı. Kardeşi Hasan'ın da ondan aşağı kalır yeri yok. Her ay babaları bankadan Kumbara dergisini getirdiği zaman, ikisi de dergiyi kapmaya, "Bilmece Bulmaca" sayfasındaki çapraz bulmacayı çözmeye çalışır.

Anneleri onlara, "Çocuklar, dergiyi birbirinizin elinden çekmeyin, yırtacaksınız. Ne olur sanki baş başa verip de birlikte çözseniz?" der. Ama onlar buna aldırmazlar. Bulmacayı taze taze, ilk çözen kişi olmak isterler.

Bir gün ben onlara gitmiştim. Dergi de eve henüz getirilmişti. Tam onlar dergiyi kapışmaya hazırlanırken, benim aklıma bir fikir geldi. Hasan'a, "Al şu dergiyi, köşedeki kırtasiyeciye git ve o bulmaca sayfasının fotokopisini çektir" dedim.

Anneleri de, "A, iyi bir fikir bu," diyerek Hasan'a para verdi. Az sonra Hasan çektirdiği fotokopiyle birlikte geri döndü.

Artık ikisinden de hiçbir ses çıkmıyordu. İkisi de bir köşeye çekilmiş, sevgili çapraz bulmacalarını çözmeye çalışıyorlardı.

Nasıl? Sizce de iyi bir fikir değil mi bu?

Güle Oynaya

Tavşanlar ve Tazılar

Bu oyun büyükçe bir parkta ya da piknik yerinde oynanır. Çünkü oralarda rahatça koşuşabilir ve izler bırakabilirsiniz. Bu oyuna çok sayıda kişi katılabilir.

Önce iki kişiyi tavşan olarak seçin. Bu iki tavşan koşarak oradan uzaklaşırlar ve kayalara, ağaçlara, yerlere tebeşirle işaretler ve oklar çizerler. İşaret yapmak için çalı çırpı ya da taşlar da kullanılabilir.

Tavşanlar yanlış ve kandırıcı işaretler de koyabilirler; ancak bu tür işaretlerin ilerisinde daima çapraz şeklinde konulmuş iki çubuk yerleştirmelidirler ki, tazılar gene geriye dönebilsinler. Bütün işaretlerin gayet açık seçik bir biçimde konulması gerekir.

Başlangıçta tavşanlara 15 dakikalık bir kaçış süresi tanınır. Bütün öbür oyuncular tazı olurlar. 15 dakika geçince, hepsi de tavşanları aramaya koyulurlar. Tavşanların, başlangıç yerine dönmelerinden önce yakalanmaları gerekir. Yakalanmadan dönebilirlerse, oyunu kazanırlar. Tavşanları yakalayan tazılar da oyunu kazanmış olurlar.

BİZİM ALİ MISTİK

OH! ŞÖYLE GÜNEŞE UZANIP YAZIN TADINI ÇIKARAYIM.

DALGALARIN SESİ NE GÜZEL. SANKİ MİLYARLARCA SU DAMLASI ŞARKI SÖYLÜYOR GİBİ!

BİZİM ALİ YANILMIYORDU. KOSKOCA DENİZLERİ OLUŞTURAN SAYISIZ SU DAMLACIKLARI, DALGALANARAK OYNUYORLARDI.

ARKADAŞLAR! ŞU KIYIDA YATAN ÇOCUK BENİM DOSTUM.

HAYDİ ONA ŞAKA YAPALIM!

BRRR! TAM GÜNEŞTE KAVRULURKEN BİRDEN ÜŞÜDÜM. KİM YAPTI BU SOĞUK ŞAKAYI?

BEN!

SEN DE KİMSİN?

AAA! BENİ TANIMADIN MI ALİCİĞİM?

?

BEN YAĞMUR DAMLASI!

SEN YAĞMUR DAMLASI OLAMAZSIN. ÇÜNKÜ YAĞMUR YAĞMIYOR?

DAHA ÖNCE YAĞMURLU BİR BAHAR GÜNÜ TANIŞMIŞTIK, UNUTTUN MU?

HA! EVET! ANIMSADIM. TANIŞTIĞIMIZ YER ÇOK UZAKLARDA. NASIL GELDİN BURALARA?

O ZAMAN SANA, DÜNYAYI NASIL GEZİP DOLAŞTIĞIMIZI ANLATMIŞTIM.

DİLERSEN SENDEN AYRILDIKTAN SONRAKİ ÖYKÜMÜ ANLATAYIM.

DİNLİYORUM DAMLACIK

BANA "HOŞÇA KAL!" DEYIP ÇİÇEĞİN KÖKÜNE ATLAMIŞTIN.

ORADA ÖTEKİ KARDEŞLERİME KATILDIM...

SELÂM ÇOCUKLAR BEN DE ÇİÇEĞİ BESLEMEYE GELDİM..

SELÂM DAMLACIK. ÖTEKİ KARDEŞLERİMİZ ÇİÇEĞİ BESLİYORLAR.

BİZE KAYNAK SUYU OLMA GÖREVİ VERİLDİ

HAYDİ ÖYLEYSE HEMEN YOLA KOYULALIM.

TOPRAĞIN İÇİNDEN SIZARAK İLERLEMEYE BAŞLADIK. GEÇTİĞİMİZ BÖLGELERDE ÇEŞİTLİ TUZLAR VE MİNERALLER ÇOKTU. BUNLARLA BESLENEREK ZENGİNLEŞİYORDUK.

HEY ÇOCUKLAR! BİR AÇIKLIĞA ÇIKTIK!

NE BİÇİM AÇIKLIK BURASI? GÜNEŞ YOK, BULUTLAR YOK!

ELBETTE GÜNEŞ OLMAZ. BURASI KÜÇÜK BİR MAĞARA. BİR YERALTI BOŞLUĞU!

YAĞMUR OLUP YERE İNERKEN, HEPİMİZ BİRER ARI SU DAMLASIYDIK. İÇİMİZDE NE TUZLAR VARDI, NE DE MİNERALLER.

MİNERALLER: YERKABUĞUNU MEYDANA GETİREN TÜM KİMYASAL MADDELER.

ELBETTE OLMAZ. YAĞMUR BULUTLARINI OLUŞTURMAK İÇİN BUHARLAŞINCA, İÇİMİZDEKİ TUZ VE MADENLER GİBİ TÜM AĞIRLIKLARIMIZI ATIP ARINMIŞTIK!

ŞİMDİ CANLILAR İÇİN YARARLI TUZ VE MADENLERLE DOLUYUZ, NE GÜZEL DEĞİL Mİ?

HAKLISIN. BU KEZ İYİ BİR İÇME SUYU OLDUĞUMA ÇOK SEVİNİYORUM...

DAHA ÖNCE KÖTÜ BİR ŞEYLER Mİ OLDU?

EVET. ÇOK KİREÇLİ KUMLU YERLERDEN GEÇTİM İÇMEYE UYGUN BİR SU OLAMADIM.

HEEY...ÇOCUKLAR DIŞARI ÇIKIYORUZ!

ARKADAŞLARLA, GÜLE OYNAYA, SEVİNÇLİ ŞIRILTILAR ÇIKARARAK BÜYÜK BİR ŞİŞEYE DOLUŞTUK...

KARDEŞ BU KAYNAĞIN SUYU ÇOK İYİYMİŞ

EVET BÖBREK TAŞLARINI DA DÜŞÜRÜYORMUŞ!

YAA! BİZİM ACARIN BÖBREĞİNDE TAŞ VAR! DÜŞMEZSE AMELİYATLA ÇIKARACAKLAR.

GEÇMİŞ OLSUN KARDEŞ. BU SU HER HASTALIĞA İYİ GELİR.

YAŞLI KADIN YANILIYORDU. BİZ ÇOK İYİ BİR KAYNAK SUYU OLMUŞTUK. AMA İLAÇ DEĞİLDİK Kİ HER HASTALIĞA İYİ GELELİM.

ÖYLE HER HASTALIĞA İYİ GELEN BİR İLAÇ YOKTUR ZATEN.

HAKLISIN ALİCİĞİM, HER HASTALIK İÇİN AYRI BİR İLAÇ VARDIR. HANGİSİNİN NEYE İYİ GELECEĞİNİ DE DOKTORLAR BİLİR.

ELBETTE YANLIŞ ALINAN İLAÇLAR İNSANI DAHA DA HASTALANDIRIR. ÖLÜME BİLE YOL AÇABİLİR.

BU YÜZDEN, DOKTOR NE SÖYLERSE ONU YAPARIM.

EVET, BAZI İYİ SULAR BAZI BÖBREK TAŞLARINI ERİTİP DÜŞÜREBİLİR. AMA PEK ÇOĞU BU YOLLA ERİMEZ VE DÜŞMEZ.

DAHASI, AĞIR MİNARALLER VE KİREÇLE ÇOK YÜKLÜ SULARI BÖBREKLER İYİ SÜZEMEZ VE ÇEŞİTLİ BÖBREK TAŞLARI OLUŞABİLİR.

ÇOK DOĞRU SEVGİLİ ALİ... BİZ DÖNELİM ÖYKÜMÜZE!

ŞİŞEYİ BİR OTOMOBİLE KOYDULAR VE YOLA ÇIKTILAR...

YAŞASIN!.. KISMETİMİZDE OTOMOBİLE BİNMEK TE VARMIŞ!

EVE GELİNCE ACAR'IN ANNESİ SUYUN BİR BARDAĞINI ONA İÇİRDİ.

BEN ACELE ETMEDİM. ÇOK MERAKLI OLDUĞUM İÇİN KALIP, SAYRAM ŞİŞENİN İÇİNDEN İNSANLARIN YAŞAMINI İZLEMEK İSTİYORDUM. EVLERİN İÇİNE GİRMEK, ÜSTELİK BİRİNİN MİDESİNE İNMEK HER SU DAMLASINA KISMET OLMAZ.

AMAN NE KADAR SICAK. BİRAZDAN BUHARLAŞIP UÇACAĞIM. İÇİMDEKİ DENİZ TUZUNU VE MİNERALLERİ BIRAKIP ŞU YUKARIDAKİ BULUTA ULAŞACAĞIM.

SONUNDA GENE YAĞMUR OLUP KİMBİLİR NERELERE YAĞACAKSIN?

VAKTİMİZ ÇOK AZALDI. ÖYKÜMÜ KISA KESECEĞİM. SONUNDA BEKLEDİĞİM GÜN GELDİ.

AÇAR BİZİ İÇTİKTEN SONRA, MİDEYİ GEÇİP DAMARLARI DOLAŞTIK. SONUNDA BÖBREĞE ULAŞTIK.

ACAR'IN ŞANSI VAR ARKADAŞLAR. BU TAŞ BİZİM ERİTİP PARÇALAYABİLECEĞİMİZ TÜRDEN.

HA GAYRET!.. BAŞARIYORUZ.

TAMAM, TAŞ DAĞILDI. ŞİMDİ PARÇALARI DIŞARI ATALIM!

YAŞASIN! ACARI KURTARDIK. BÖBREĞİ ESKİSİ GİBİ TERTEMİZ. ARTIK HİÇ AĞRIMAYACAK.

İŞTE BU KEZ BAŞIMDAN GEÇENLER BU KADAR... BİRAZ ÖNCE DENİZDİM. BİRAZ SONRA BULUT OLACAĞIM.

GÜNEŞ BABA YUKARIDAKİ BULUTA YETİŞMEMİ EMREDİYOR. HOŞÇA KAL ALİCİĞİM!..

HOŞÇA KAL, YAĞMUR DAMLASI!.. UMARIM İLERİDE GENE GÖRÜŞÜRÜZ...

Shakespeare (üstte). Mim sanatçısı Marcel Marceau (yukarıda). Efes'teki antik tiyatro (altta).

Tiyatro

Bir tiyatroda aktörlük yapmak ve tiyatro için oyun yazmak sanatı drama veya dram olarak nitelendirilmektedir. Dramatik olayların çoğu, oyun yazarı ya da dramatist dediğimiz kişilerin yazdıkları öykünün aktörlerce canlandırılmasıyla şekil alır.

Bu oyunlar genellikle bir tiyatro sahnesinde oynandığı için drama aynı zamanda tiyatro da denilmektedir. Tiyatroda canlandırılan öykülere oyun denir. Dram da bir edebiyat türüdür; ne var ki, bunlar sadece kitaptan okumak üzere yazılmazlar. Bir bakıma buna canlandırılan edebiyat türü de diyebiliriz. Bir şiir de oyun olarak canlandırılabilir. İlk oyunlar çok kez dizeler halinde yazılırdı. Shakespeare ise oyunlarını serbest, uyaksız (kafiyesiz) dizelerle yazmıştır. Bu serbest şiir türünde dizelerin belirli bir ritmi olmakla birlikte, çoğunlukla sonlarında kafiyeler bulunmaz. Modern oyunların çoğu, onu çok daha doğal ve gerçekçi yapan düzyazı ile yazılmaktadır.

Bazı oyunlar yazılmazlar. Aktörler bu tür bir oyunu, konusuna göre canlandırırlar. Buna irticalen (*) oynamak denilmektedir. Başka bir dram türü de mim'dir (**). Mim'de aktörler konuşmazlar. Öykünün konusunu el, kol, ayak ve yüz hareketleriyle anlatmaya çalışırlar. Mim'de aktörün ne tür bir kişiyi canlandırdığını anlatması bakımından giysilerle makyaj önem kazanmaktadır.

İLK DRAMLAR

İlk oyunun M.Ö. 2700 yıllarında eski Mısırlılar tarafından oynandığı bilinmektedir. Bilindiği kadarıyla dramlar, aslında dinsel törenlerin bir parçası olarak eski Yunanistan'da başlamıştır. Yunan oyunları, bir kürsü çevresinde yarım daire biçiminde yapılmış tiyatrolarda oynanıyordu. Bu açıkhava tiyatroları, trajedi veya komedi oyunlarını seyretmeye gelen 20 bin kadar kişiyi alabilecek ölçüde olabiliyordu. Ortaçağlarda kilise, dramlardan dinsel törenleri için faydalanıyordu. Daha sonra aktörlerden oluşan bazı gruplar, taşınabilir sahnelerle bir kentten ötekine giderek oyunlarının gösterilerini yapıyorlardı. Bundan kısa bir süre sonra İtalyanlar, "commedia dell'arte" dedikleri bir tür geliştirdiler. Bunda aktörler konuşmalarını, konuya göre tuluat (***) olarak içlerine doğduğu gibi yapıyorlardı. Bundan yüzyıl sonra da İngiltere'de William Shakespeare (1564-1616) tarihi konuları ele alan bir çok oyun yazıyordu. Günü-

müzde ise oyunların konuları, romanlar kadar çok çeşitlidir ve hemen her ülkede oyunlar yazan bir çok oyun yazarı (dramatist) bulunmaktadır.

Bazı oyunların aralarına müzik de konulabilir ve böylece oyuna değişik bir hava verilmiş olur. Eğer bir oyun yazarı, yazdığı oyunda aktörlerin bazı şarkılar okumasına yer veriyorsa o zaman buna müzikal diyoruz. Aktörler bir oyunda hiç konuşmazlar ve bir orkestra eşliğinde sadece şarkılar söylerlerse o zaman buna opera adı verilmektedir.

Televizyon da oyunlara bir değişiklik getirmiş, bunları tiyatro ve sinemalardan alarak evlerimizin içine sokmuştur. Şimdi Shakespeare'den polisiye öykülere kadar çok çeşitli oyunu, evlerimizden çıkmadan seyretme olanağı buluyoruz.

* Doğaçtan, birdenbire, düşünmeden, içine doğduğu gibi söylemek, konuşmak.

** Yunan ve Latin Edebiyatında yaşamı ve töreleri taklit etme amacı güden gerçekçi bir komedi türü.

*** Aktörlük ve oyun tekniği bakımından yazılan ve ezberlenerek söylenenin karşıtı olan bir türdür. Bunda oyuncular, önceden tasarlanan konulara göre içlerine nasıl doğuyorsa öyle konuşurlar.

Çağdaş bir tiyatronun sahne arkası

Kabuki denilen bir Japon oyunu (yukarıda). David Garrick (1717-1779), en ünlü İngiliz oyuncularından birivdi (aşağıda).

Genel Bilgi Testleri

Hazırlayanlar: AYSEL ALTINKAYNAK • HİKMET ALTINKAYNAK

1 **Murgul, Maden ve Küre ilçeleri hangi madence zengindir?**
A) Petrol B) Kömür
C) Bakır D) Krom

2 **Aşağıdaki anlatımların hangisi yanlıştır?**
A) Yurdumuzun önemli madenlerinden olan demir, daha çok Sivas'ın Divriği ilçesi ile Edremit dolaylarında çıkarılır.
B) Yurdumuz krom üretiminde dünyanın en zengin ülkeleri arasında yer alır.
C) Murgul ve Ergani, bakır madeni bakımından oldukça zengindir.
D) Guleman'da zengin taşkömürü yatakları vardır.

3 **Aşağıda verilen akarsu-baraj eşlemelerinden hangisi yanlıştır**
A) Fırat-Keban B) Kızılırmak-Sarıyar
C) Gediz-Demirköprü D) Yeşilırmak-Hasanuğurlu

4 **Anayasamıza göre yasaları hangi kurum hazırlar?**
A) Cumhurbaşkanlığı B) TBMM
C) Başbakanlık D) Hükümet

5 **Yurdumuzun en tenha bölgesi hangisidir?**
A) Ege Bölgesi
B) Doğu Karadeniz Bölgesi
C) Doğu Anadolu Bölgesi
D) Akdeniz Bölgesi

6 **24 Temmuz 1923'te İsviçre'de imzalanan bir antlaşma ile tüm dünya ülkeleri Türkler'in bağımsızlığını kabul etmiştir. Bu antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Sevr Antlaşması
B) Mudanya Mütarekesi
C) Lozan Barış Antlaşması
D) Mondros Mütarekesi

7 **Aşağıdaki sözcüklerin hangisi ismin "e" halindedir?**
A) Cephe B) Kanarya
C) Sopa D) Tahtaya

8 **ÖZVERİ sözcüğünün eşanlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Fedakârlık B) Cevher
C) Alınan D) Verimli

9 **Aşağıdaki sözcüklerden hangisi takısız isim tamlamasıdır?**
A) Tahta masa B) Kapının tokmağı
C) Annemin yüzüğü D) Duvar halısı

10 **İsmin "de" halinde olmayan hangisidir?**
A) Radyoda B) Cephede
C) Gerede D) Tencerede

11 **Başımı yastıktan kaldırdım: "Paşa, arkasında baştabip, yaveri ve birkaç mebus olduğu halde geliyordu." cümlesinde hangi sözcük ismin "den" halindedir?**
A) Arkasında B) Halde
C) Başımı D) Yastıktan

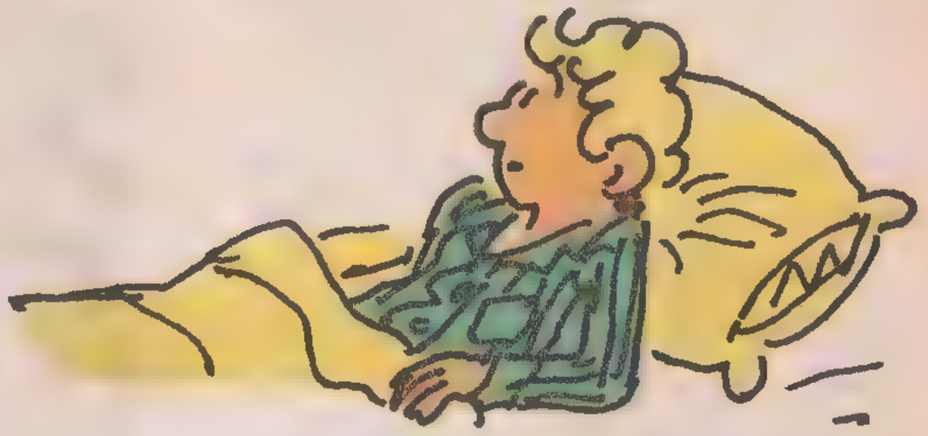

12 **"Utku tatilde bir büfe ve bir yayınevinde çalışıyor." cümlesinde kaç tane cins isim vardır?**
A) 3 B) 4 C) 6 D) 5

13 **Aşağıdakilerden hangisi çarpmanın toplama üzerinde dağılma özelliğine bir örnektir?**
A) 3 x (9 + 1) = (3 x 9) x (9 + 1)
B) 5 x (6 + 2) = (5 x 6) + (5 + 2)
C) 7 x (4 + 3) = (7 + 4) + (7 + 3)
D) 4 x (4 x 4) = (4 x 4) x (4 x 4)

14 **Boyu eninden 3 cm uzun olan bir dikdörtgenin çevresi 26 cm'dir. Bu dikdörtgenin boyu kaç cm'dir?**
A) 8 B) 5 C) 7 D) 10

15 **Bir kenarı 8 cm olan bir düzgün beşgenin çevresiyle, bir karenin çevresi birbirine eşittir. Karenin bir kenarı kaç cm'dir.**
A) 12 B) 40 C) 5 D) 10

(Yanıtlar 30. sayfada)

Ünlü Kişiler

Mahmut Cûda

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kuşak ressamlarından olan Mahmut Celâlettin Cûda, 1904'te Fethiye'de doğdu. Lise öğreniminden sonra 1918'de İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebi'ne (*) girdi ve burada ünlü Türk ressamları Hikmet Onat ile İbrahim Çallı'dan dersler aldı. Daha sonra resim sanatındaki gelişmeleri incelemek ve bilgisini artırmak amacıyla 1923'te Münih'e gitti, oradaki resim atölyelerinde çalışmaya başladı. Bunu Paris Güzel Sanatlar Okulu'ndaki çalışmaları izledi.

Sanat çalışmalarından başka sanatçılar arasında birliği sağlamak amacıyla 1928'de Müstakil (**) Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği'nin kurulmasında öncülük yapanlar arasında yer aldı. 1924'te Türk Ressamlar ve Heykeltraşlar Cemiyeti'nin kurulması için büyük çaba gösterdi. 1950'de ise Türk Ressamlar Derneği'ni kurdu. Uzun yıllar ressam ve desinatör olarak dersler verdiği İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü'nden 1969'da emekli oldu.

On iki yaşındayken başladığı resim çalışmalarını hiçbir zaman ara vermeden sürdüren Mahmut Cûda 26 Mart 1987 günü İstanbul'da yaşama gözlerini kapadı.

(*) Okulun adı önce Güzel Sanatlar Akademisi, daha sonra Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak değiştirildi.

(**) Bağımsız.

Yapıtları

Daha çok natürmort (cansız doğa) alanında yaptığı resimleriyle tanındı. Kişisel olarak çeşitli sergiler açtı. 1976'da Güzel Sanatlar Akademisi'nde tablolarından oluşan bir sergi düzenlendi. Yazar ve Eğitimci İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun yayımladığı Yeni Adam dergisi için ilgi çeken değerli kapak resimleri yaptı.

Yazar olarak da faaliyet gösterdi. Daha çok sanat konularına değindiği ve eleştirilerde bulunduğu iki kitap yayımladı. Bunların adları şöyledir: "Kılavuzun Böylesi", "Bir Bardak Yağmur Suyu İçiverin Gitsin". Ayrıca 1950'de "Güzel Sanatlar" başlığını verdiği ve sekiz sayı süren bir sanat dergisi de yayımladı.

Özellikleri

- Güvercinleri çok sever, onları çalıştığı odanın balkonunda yaptığı bir güvercinlikte beslemekten hoşlanırdı.
- Çocuklarla ilgilenir, onlarla bir arkadaşmış gibi konuşurdu. Çocuklar için çok renkli bir alfabe hazırlamıştı.
- Müzikle de ilgiliydi ve bağlama çalardı. Çalışırken ara verdiği zaman onu en çok dinlendiren bağlaması olurdu.
- "Yemişler" ve "Trabzon'dan Görüntüler" ünlü tablolarındandır.
- Bir süre Bursa Kız Öğretmen Okulu'nda resim dersleri verdi.
- Kendisine 1980 yılında Kültür Bakanlığı Onur Ödülü verildi.
- Cenazesi, 30 Mart 1987 günü Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde yapılan törenden sonra Teşvikiye Camii'nden kaldırılarak Karacaahmet'te toprağa verildi.

BİLGİSAYAR

Türkçesi: NEYLAN ETİMAN
(c) Usborne Publishing/ONK Ajans Ltd. Şti.

Ev Bilgisayarları

Geçmişte yalnızca çok iyi yetiştirilmiş bilgisayar uzmanları bilgisayarları kullanabiliyordu. Bilgisayarlar, ucuzlamaya, küçülmeye ve kullanımları kolaylaşmaya başladığından beri ise doktorlar, öğretmenler, kütüphaneciler, mimarlar ve sanatçılar gibi çeşitli meslek gruplarındaki insanlar bilgisayarın kendilerine yardımcı olabileceğini anladılar.
Evdeki bir bilgisayardan da birçok yarar sağlamak olasıdır. Evin malî hesaplarını yapmak, günlük işlerin bir tablosunu tutmak, adres ve telefonları bellekte saklamak ve oyun oynamak hep bir bilgisayar ile gerçekleştirilebilir. Bir cep bilgisayarı çok ucuza alınabilir ve kullanımını öğrenmek de bir kaç saate sığabilir artık. Bilgisayar meraklıları, bir maketten bilgisayar bile yapabilirler.

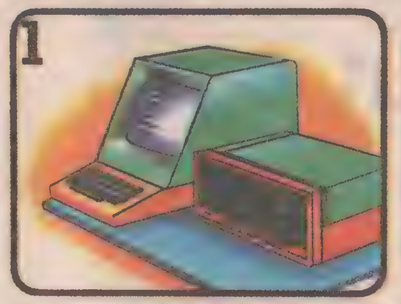

Gördüğünüz, 1976'da satılmakta olan ilk küçük ev bilgisayarlarından Amerikan "Altair" dir. Bir şema ve plan sayesinde evde yapılabiliyordu. Ancak kullanımı karmaşıktı; yanıp sönen birçok ışığı ve düğmeleri vardı.

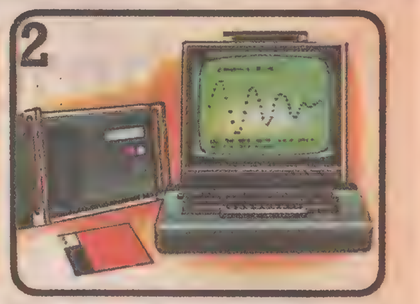

Birkaç yıl içinde ev bilgisayarları çok daha kullanılabilir oldular. Bunların çok az ışığı ve düğmesi vardı; tüm komutlar ve bilgiler ekranda görülebiliyordu.

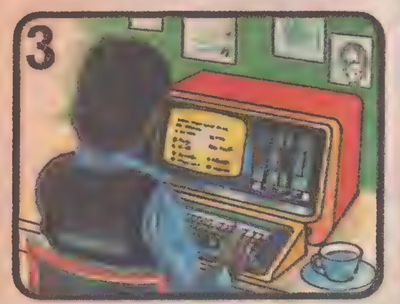

Şimdi bilgisayarların kullanımı kolay olduğundan herkes bir bilgisayarla deneme yaparak kendi programın yazabiliyor. Birkaç yıl önce, yalnızca bilgisayar uzmanları bilgisayara ulaşabiliyor ve çalışmasını kontrol edebiliyordu.

Artık önceden disklere ve kasetlere kaydedilmiş programlar satın almak olanağı var. Bilgisayar oyunları, fatura hesapları, yabancı dil dersleri, pratik bilgiler içeren bilgisayar programlarını bulmak çok kolaydır.

Okullardaki ve kütüphanelerdeki bilgisayarlar birçok insana kullanım olanağı yaratıyor. Gelecekte bir bilgisayar sahibi olmanın kol saati sahibi olmak gibi olağanlaşacağını söylemek herhalde pek hayal ürünü olmamalı.

Bilgisayarlar evin içindeki tüm ışıkları kontrol ediyor. Duyargalar hareketlerinizi kaydediyor, bir odadan çıkıp diğer bir odaya girdiğinizde bilgisayar çıktığınız odanın ışığını söndürüp, girdiğiniz odanınkini yakıyor. Dolayısıyla bu sistem enerji tasarrufu sağlıyor.

Isıtma ve havalandırma bilgisayar aracılığıyla yapılıyor. Pencereler elektronik sinyallerle açılıyor.

Bilgisayar otomatik sulama sistemini harekete geçiriyor; topraktaki nem duyargaları da yeterli sulama yapıldığında sistemi kapıyor.

BİLGİSAYARLA DONATILMIŞ EVLER

Gelecekte belki her evde faturaları ödemeden,kapıları açmaya kadar her şeyi kontrol eden bilgisayarlar olacaktır. Bu konuda bir deneme evi Amerika Birleşik Devletleri'nin Arizona eyaletinde şimdiden yapılmış. Bu resimde bilgisayarın yapabileceği bazı şeyleri görüyorsunuz.

SAKLI BİLGİSAYARLAR

Burada görülen her aracın içinde çalışmasını kontrol etmek için yerleştirilmiş programlanmış bir mikroişlemci şeklinde küçük bir bilgisayar vardır.

Mikroişlemciler, çamaşır makineleri, fırınlar, telefonlar ve elektronik oyunlar gibi birçok yerde kullanılır.

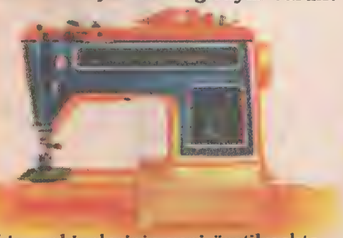

Dikiş makinelerinin yeni üretilmekte olanlarında değişik nakış işleri yapmak üzere programlanmış mikroişlemciler bulunmaktadır. Nakış şeklini değiştirmek için bir düğmeye bastığınızda bu mikroişlemci, mekanik bölüme gereken komutları gönderir.

Bu fotoğraf makinesinin ışık ve objektif ayarı bir mikroişlemci tarafından kontrol ediliyor. Işık duyargaları ışığın parlaklığını kaydediyor, mikroişlemci ise uygun açılıp kapanma hızını ve alınacak ışık miktarını seçiyor.

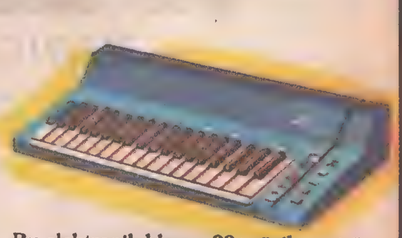

Bu elektronik klavye 29 müzik enstrümanının sesini çıkarabiliyor. Mikroişlemcinin belleğinde müzik enstrümanlarının sesleri hakkında tüm bilgiler bulunuyor; klavyede bir parça çalındığında seçtiğimiz enstrümanın sesini dinleyebiliyoruz.

GİRİŞ KONTROLÜ

Bir eve girmek için, kapıdaki tuşlarla size verilen özel kodu yazabilirsiniz. Bilgisayar, sadece belirli kişilerin içeri girmesine izin verecek şekilde programlanmıştır. Bunun yanında bilgisayar bir ses birleştiricisi kullanarak mesaj alıp, insan sesine benzer bir sesle mesaj verebilir.

BİLGİSAYAR TERMİNALİ

Bilgisayar, bilgi saklama, fatura ödeme, oyun oynama gibi birçok amaç için, kısaca yapması için programladığınız her şey için kullanılabilir.

CEP BİLGİSAYARI

Çok yakın bir gelecekte aşağıdaki özelliklere sahip bir cep bilgisayarını oldukça ucuza satın alabileceksiniz. Düşünün bakalım, sizin de bir cep bilgisayarınız olsaydı, onunla neler yapardınız?

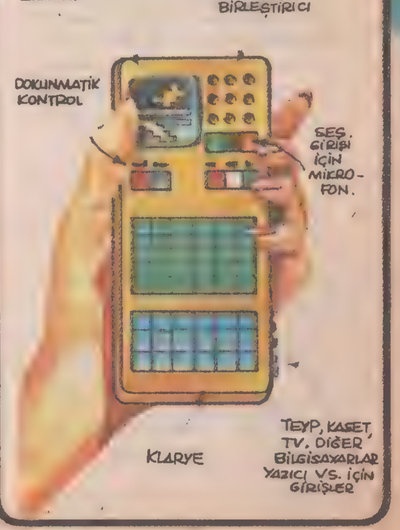

DENEKTAŞI

1 Hakkında şarkıların bestelendiği, şiirlerin yazıldığı bir kenti soruyoruz sizlere. Bu ilimiz hem Avrupa'da, hem de Asya'da olacak biçimde kurulmuştur. Tarihsel ve doğal güzellikleri dünyaca ünlüdür. Bu kent sanayileşme sürecinde gerek doğal, gerek tarihsel ve diğer bakımlardan bir tahribat geçirmişse de bugün eski güzelliğine kavuşması için çalışmalar yapılmaktadır. Bu güzel ilimizin adını söyleyin bakalım.

2 Evet, sevgili çocuklar, Jane Fonda'nın adını duymuşsunuzdur. Bu ünlü film yıldızı 1980'li yıllarda yaşlanmayı geciktirme, sağlıklı kalma amaçlarını da barındıran, müzik eşliğinde yapılan birtakım egzersizler yarattı. Bu egzersizlere ne ad veriliyor?

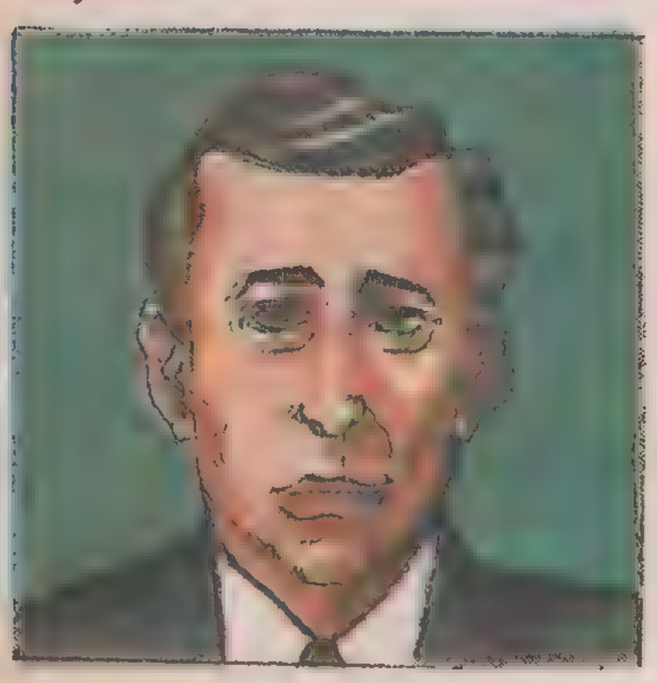

3 Cumhuriyet dönemi şairlerinden. (1914-1950) Şiiri birtakım kalıp ve klişelerden, şairanelikten, yıpranmış benzetmelerden kurtararak, daha kısa, daha basit bir biçime soktu; yalın halk dili kullandı, gündelik yaşantıları şiirleştirdi. Şiirleri, Oktay Rıfat ve Melih Cevdet Anday'ın o dönemde yazdığı şiirlerle birlikte "Garip" şiir akımı adıyla anılmaktadır. Kitaplarından bazıları: Garip, Destan Gibi, Karşı... Kimdir bu ünlü şairimiz?

4 26 Nisan 1986 tarihinde Ukrayna'da 28 kişinin ölümüyle sonuçlanan bir kaza olmuştu. Bu nükleer kaza sonucu oluşan radyasyon her tarafa yayılarak onarılması güç zararlara yol açtı. Türkiye'de çay, fındık ve diğer ürünler üzerindeki radyasyonlu, bekerelli tartışmaları anımsayacaksınız. Bu nükleer kazaya neden olan nükleer santralın adı neydi?

5 Ünlü devlet adamlarından biri. Cumhuriyetin kuruluşundan sonra iktisat vekilliği yaptı. Çok partili düzene geçişten sonra Demokrat Parti kurucularından oldu ve 3. Cumhurbaşkanımız oldu. 1960 yılında bu görevinden ayrılan ve geçen yıl yitirdiğimiz bu devlet adamının adı nedir?

6 Bu soruya konu olan ülkenin başkenti Managua'dır. Nüfusu 3 milyo 39 bin kişi, dili İspanyolca, para birimi Cordoba'dır. Bu ülkenin adı nedir?

7 Geldik Türklerin Homeros'una. Müslüman Oğuzların Azerbaycan ve Kuzeydoğu Anadolu dolaylarındaki yaşayışları ile ilgili oniki hikâyelik bir yapıtı vardır. Lirik bir dille yazdığı bu destansı hikâyelerde Oğuzların Rum, Ermeni, Gürcü beylikleriyle çekişmeleri ve doğaüstü varlıklarla çarpışmaları anlatılır. Azeri Türkçesi ile yazmıştır. 15. yüzyılda yaşadığı sanılan bu hikâyecinin adını anımsayın.

8 Bir ünlü sinema oyuncumuzu soruyoruz. Televizyonda gösterilen "Aşk-ı Memnu" dizisindeki Bihter rolüyle sinemaya geçti. Değişik bir kadın tipini sinemada yarattı. Filmlerinden bazıları: Aaah Belinda, Adı Vasfiye, vb... Şu anda "Afife-Jale" adlı filmi çevirmektedir. Adını anımsayın bakalım bu kadın sinema oyuncumuzun.

9 Birçok buluşuyla ünlü bir bilgindir. (İ.Ö. 287-212) "Bana dayanak bir yer bulun, dünyayı yerinden oynatayım" diyerek kaldıraç teorisini ileri sürmüştür. "Bir suya daldırılan cisim, taşırdığı suyun ağırlığı kadarını kendi ağırlığından kaybeder" prensibi kendi adıyla anılmaktadır. Kimdir bu ünlü bilgin?

(Yanıtlar 30. sayfada)

Önemli Günler ve Haftalar

AĞUSTOS

Ağustos ayında da yine anma günleri, bayramlar, şenlikler, yöresel fuarların açılışları yer alıyor. Bunlardan **30 Ağustos Zaferi** ile ilgili yazımızı ayrı bir başlıkta sunuyoruz. Ötekiler ise kısaca şöyle:

HARF DEVRİMİ

Cumhuriyet kurulmuş, bunu yaşatacak kurumlar oluşturulmaya başlanmıştı. Arap harflerinin zor öğrenilişi, halkımızın kısa sürede okuma yazmayı öğrenmesine engeldi. Bunun için Atatürk, kendisi yürüttüğü dil çalışmalarını yeni Türk Alfabesi'nin benimsenmesiyle yeni bir aşamaya yükseltmiş oldu.

ŞAPKA DEVRİMİ

Kurtuluş Savaşı yıllarında Büyük Millet Meclisi'nin 23 Ekim 1920'de Ankara'da ilk kez toplanmasından sonra, hemen ulusal hükümet ve ordumuzun kurulmasına başlandı, her gün artan bir hızla da gelişti, gerekli saygınlığını sağladı. Bu arada konumu nedeniyle Kuzey Anadolumuzun eski illerinden olan Kastamonu'nun önemi birdenbire arttı. Başkent Ankara'nın İstanbul ile bağlantısı İnebolu-Kastamonu-Çankırı yoluyla yapılmaya başlandı. Yeni kurulmakta olan ulusal ordumuzun malzemesinin sağlanması, cephane gönderilmesinde İnebolu ve Kastamonulular'ın çok büyük hizmetleri görüldü. İlk Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal'i Kastamonulular, kentlerinde görmek, ona minnet ve şükran duygularını bildirmek istiyorlardı. Bu nedenle 9 kişilik bir kurul, Ankara'ya giderek çağrıyı yaptı. Gazi de çağrıyı kabul ederek ilk gezisini Kastamonu'ya yapacağını söyledi. Gazi Mustafa Kemal, 23 Ağustos 1925'te, yedi kişiyle birlikte Ankara'dan Kastamonu'ya hareket etti. Bu gezişinin önemi Şapka Devrimi'ni gerçekleştirdiği bir özelliğe sahip olmasıdır. Bu gezisi sırasında şapka giyen Mustafa Kemal, giyimimizde bir değişikliğe gitmek gerektiğine değindi. Şapkanın çağdaş bir başlık olduğunu ve sağlık koşullarına uygun bulunduğunu anlattı. Geziden sonra asker ve memurların şapka giymeleri zorunluluğunu duyurdu. Daha sonra da çıkarılan bir yasayla şapkanın bütün ülke halkı tarafından giyilmesi, peçe ve çarşafın atılması kabul edildi. Böylece Osmanlı İmparatorluğu devrinden gelen farklı ve çağdaş olmayan giyim, fes, keçe, külah, kalpak ve sarık kaldırıldı. Yerini günümüzdeki çağdaş başlıklar aldı.

SPOR

Nurhan Aydın

Türk Güreşçileri

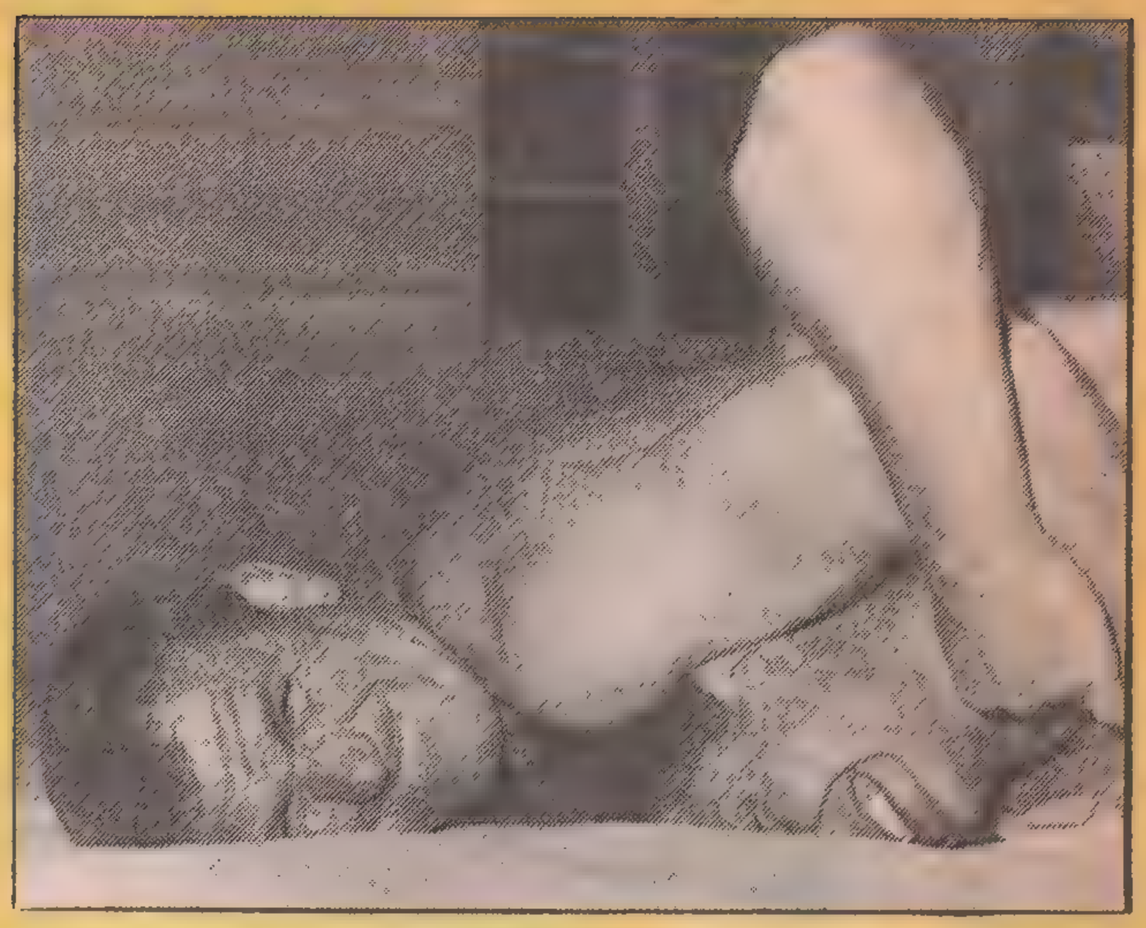

Hamit Kaplan

HAMİT KAPLAN:

Türk güreşinde en çok madalyaya sahip sporcumuzdur. 1934 yılında Amasya'nın Hamzaözü ilçesinde dünyaya gelmiştir. Şampiyon güreşçilerimizden Adil Candemir'in yeğeni olan Kaplan, dayısının teşviki ile güreşe başlamıştır. 1954 yılında henüz bir yıllık güreşçi iken Türkiye ağır siklet şampiyonu olan Hamit Kaplan, aynı yıl Findanliya'ya karşı milli formayı giymiştir. Bir trafik kazası sonunda 1976 yılında vefat eden Hamit Kaplan'ın başarılarla dolu güreş yaşamında aldığı dereceler şöyledir:

1955 Akdeniz Oyunları Şampiyonluğu, 1955 Dünya üçüncülüğü, 1955 Peşte Turnuvası serbest ve grekoromen birincilikleri, Opatya Turnuvası serbest ve grekoromen birincilikleri, 1956 Olimpiyatları serbest güreş birinciliği, grekoromen dördüncülüğü, 1956 Dünya Kupası serbest birinciliği, grekoromen ikinciliği, 1957 Dünya Şampiyonluğu, 1958 Dünya Kupası Üçüncülüğü, 1959 Balkan şampiyonluğu, grekoromen ikinciliği, 1962 Dünya serbest ve grekoromen dördüncülüğü, 1963 Dünya serbest ve grekoromen şampiyonluğu, 1964 Olimpiyat serbest güreş üçüncülüğü.

AHMET AYIK:

Son devrimizin en büyük güreş yıldızıdır. 1938 yılında Sıvas'ın Hafik ilçesinin Eskiköy köyünde dünyaya gelmiştir. Sultan Aziz'in pehlivanlarından Karaoğlan'ın torunudur. Güreşe köyünde karakucak ile başlamış, Ankara'da mindere çıkmıştır. 1961 yılında milli takıma giren Ayık, 1971 yılına kadar 10 yıl süre ile başarıdan başarıya koşmuştur. 1964 Tokyo Olimpiyatlarında ikinci olan Ayık, 1968 Mexico Olimpiyatlarında şampiyonluğu kazanmıştır. 1965'de dünya ikincisi, 1966'da Dünya Şampiyonu olan güreşçimiz 1966'da Avrupa ikinciliği, 1967 ve 1970 Avrupa Şampiyonluğunun yanısıra 1963 Napoli Akdeniz Oyunları, 1964 Balkan birincilikleri de bulunmaktadır. Ahmet Ayık güreşi bıraktıktan sonra bir süre Güreş Federasyonu Başkanlığı görevinde de bulunmuştur.

Mini Ansiklopedi

Kağıt Nasıl Yapılır?

Çok para harcayan kimselere, savurganlık yapmasınlar diye "Para ağaçta yetişmez" derler. Oysa ağaçlardan pekâlâ para elde edilebilir. Nitekim, Çinlilerin bunu 2000 yıl önce gerçekleştirmelerinden bu yana, ağaçlardan para yapılmaktadır.

Paralar da, diğer kâğıt çeşitleri de selüloz denilen bitkisel bir dokudan üretilir. Ağaçları selüloza çevirmek için kütükler ince ince kıyılırlar. Sonra, bu ağaç parçaları özel kimyasal maddelerle kaynatılırlar. Ardından, üzerlerine su eklenir.

En nihayet, hamur haline gelen selüloz, levhalar üzerine dökülür. Selüloz hamuru kuruyunca, dev bir silindirle ezilip ipince kâğıt haline getirilir.

Daha kaliteli kâğıtlar için daha başka süreçler de vardır. Biliyorsunuz, binlerce çeşit kâğıt üretilmektedir. Bunların bazılarını her gün kullanmaktayız: Kitap, süt kartonu, kâğıt peçete vb. Her yanınız kâğıt dolu!

Tavuk Nasıl Yumurtlar?

Yumurtanın içten dışa doğru yapıldığını biliyor muydunuz? Ama bu gerçektir.

Bir tavuğun içinde önce yumurtanın sarısı oluşur. (Yumurta sarısı, yumurtanın içinde civciv büyüdüğü takdirde, o civcivi besler.) Sonra, bu yumurta sarısı, tavuğun içindeki özel bir kanala aktarılır. Bu kanalda, yumurta sarısının çevresine saydam bir madde katılır. Kanalın sonuna doğru, **membran** denilen iki zar yumurtayı sarar. Sonra da katı bir kabuk oluşur.

Yumurta tamamlanınca, tavuk folluğa gider. Kaslarıyla yumurtayı yavaş yavaş dışa doğru iter. Kuyruğuna yakın bir delikten, yumurta çıkmış olur. Genellikle, yumurtanın sivri ucu önce çıkar.

Bir yumurtanın yapılması ve yumurtlanması bir günden biraz fazla sürer. Yumurtasını yumurtlar yumurtlamaz tavuk, bir yumurta daha üretmeye başlar. Ama arada birkaç gün dinlenir. Böylece bir tavuk bir yılda ortalama 250 yumurta verir!

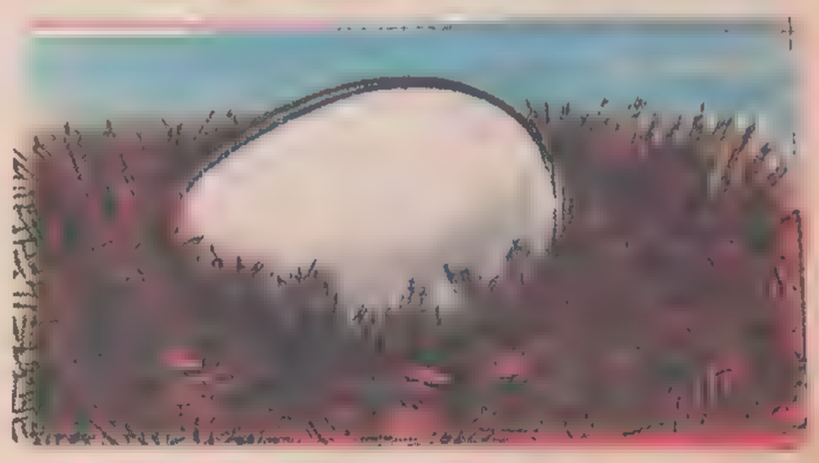

buluşların öyküleri

NİYAZİ YOLTAŞ

KALEM

- ALİM UNUTMUŞ, KALEM UNUTMAMIŞ. (TÜRK ATASÖZÜ)
- KALEMİN UCU, KILICIN GÜCÜ... (TÜRK ATASÖZÜ)

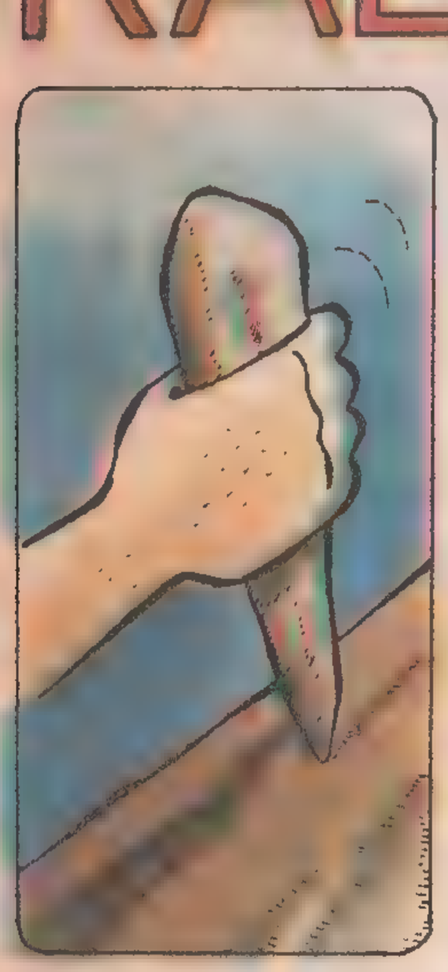

ÖNCELERİ KAYALARIN ÜZERİNE SERT CİSİMLERİ SÜRTEREK ŞEKİLLER ÇİZMEYE ÇALIŞAN İLK İNSANLARIN KULLANDIĞI YAZI ALETİ, SİVRİ VE KESKİN UÇLU TAŞ PARÇALARIYDI.

DAHA SONRA MAĞARA DUVARLARINA ŞAŞILASI GÜZELLİKTE RESİMLER YAPAN TAŞ DEVRİ İNSANLARI YANMIŞ ODUN PARÇALARINI VE GİDEREK YANMIŞ KEMİKLERİN SİVRİ UÇLARINI KALEM OLARAK KULLANDILAR.

YILLAR İLERLEYİP TE YAZININ İCADI GERÇEKLEŞİNCE KALEM VE ÜZERİNE YAZI YAZILACAK ŞEYLER DE ÖNEM KAZANDI. İLK YAZILAR, FIRINDA PİŞİRİLMİŞ KİL TABLETLER ÜZERİNE ÇİVİYE BENZER ARAÇLARLA YAZILIYORDU. TIPKI SÜMERLERİN ÇİVİ YAZISINDA OLDUĞU GİBİ...

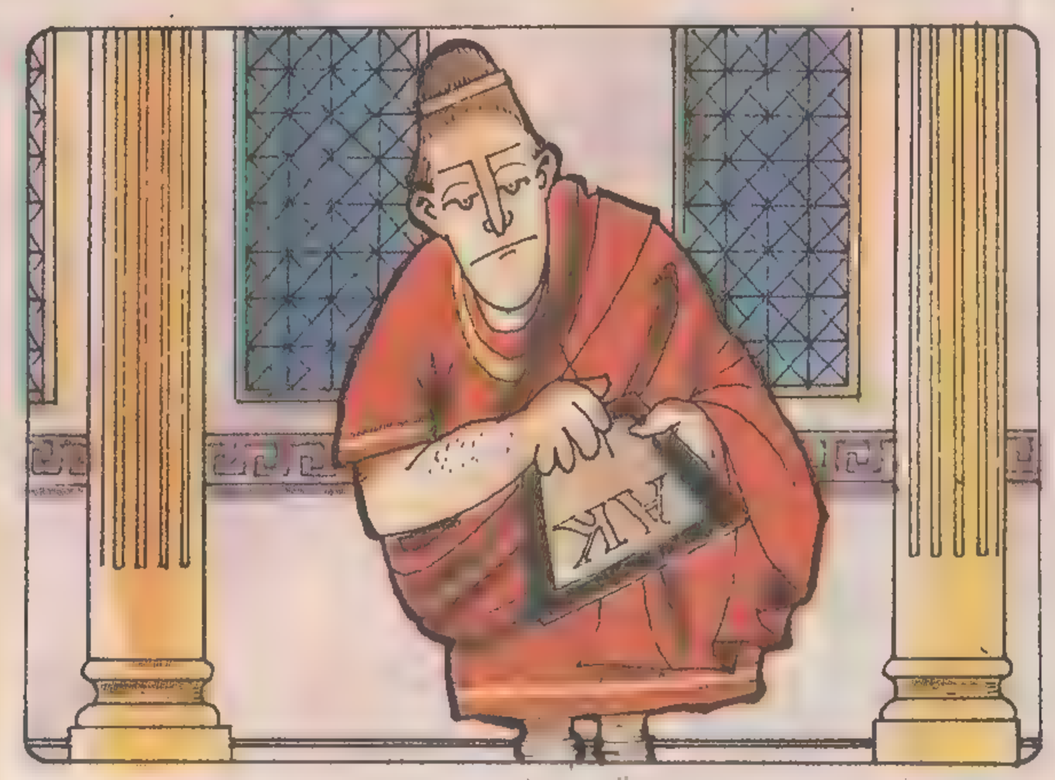

ROMA'DA İSE YAZILAR, BALMUMU TABLETLERE BİR UCU KÖRELTİLMİŞ İĞNELERLE KAZINIRDI.

DAHA SONRA PARŞÖMEN VE PAPİRÜS'ÜN ORTAYA ÇIKMASIYLE DAHA YUMUŞAK UÇLAR VE RENKLİ BOYALAR ARAMAK GEREĞİ DUYULDU.

1

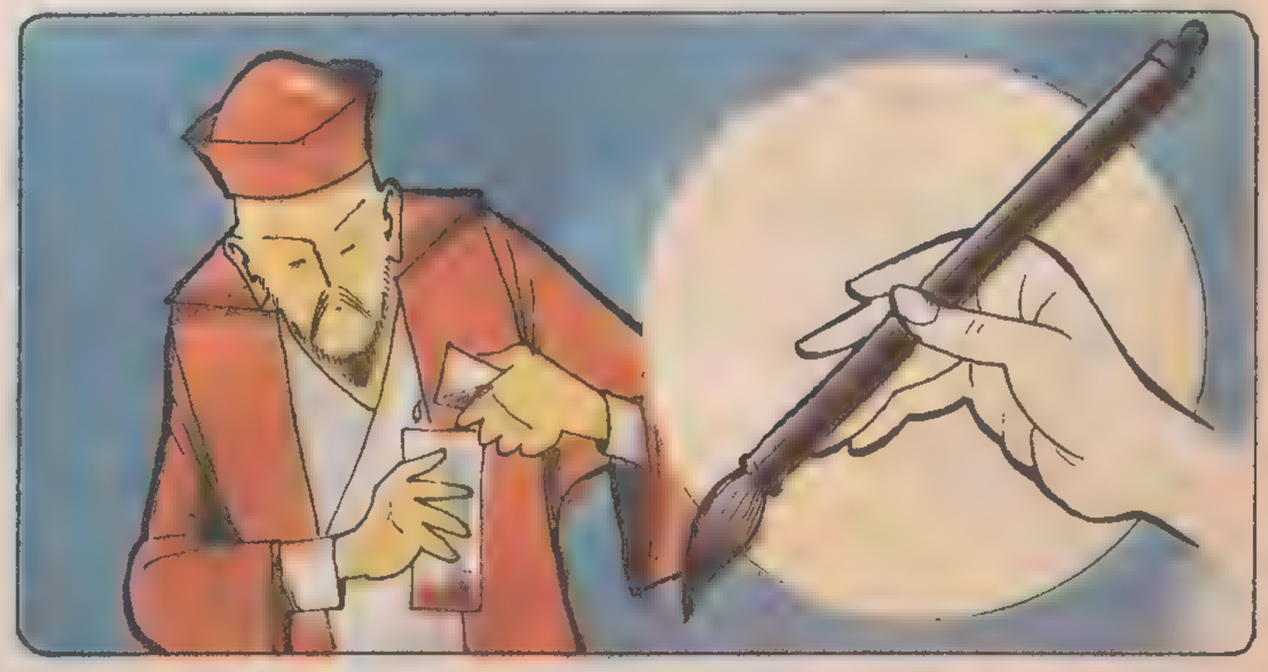

M.Ö. 2500 YILLARINDA ÇİNLİLER MÜREKKEP YAPMASINI ÖĞRENMİŞLERDİ. İS VE ÇEŞİTLİ KOKULARLA HAZIRLANAN BU MÜREKKEPLE, YAZILARI İPEK KUMAŞLARA FIRÇAYLA YAZIYORLARDI.

ESKİ MISIRLILAR DA AYNI YÜZYILLARDA MÜREKKEP KULLANMAYA BAŞLADILAR. MISIRDAKİ YERALTI MEZARLARINDA YAPILAN BAZI ARAŞTIRMALARDA KIRMIZI VE SİYAH MÜREKKEPLE YAZILI PAPİRÜSLERE RASLANMIŞTIR.

MISIRLILAR BU YAZILARI YAZARKEN KAMIŞ KALEMLER KULLANIYORLARDI.

ESKİ ROMADA MADENSEL TUZ BİLEŞİKLERİNDEN YARARLANILARAK MÜREKKEP YAPILDIĞI VE MADENİ KALEM UCU KULLANILDIĞI SANILMAKTADIR.

NAPOLİ MÜZESİNDE, POMPEİ'DE BULUNMUŞ OLAN VE BUGÜNKÜ ÇELİK UÇLARA BENZEYEN BRONZ BİR KALEM UCU VARDIR.

KAĞIDIN ORTAYA ÇIKMASI VE MÜREKKEBİN DE BULUNMASI YENİ KALEM ÇEŞİTLERİNİN BELİRMESİNE YOL AÇMIŞTI.

BUNLARIN EN YAYGIN OLANLARI, UÇLARI YONTULMUŞ KAMIŞLAR VE...

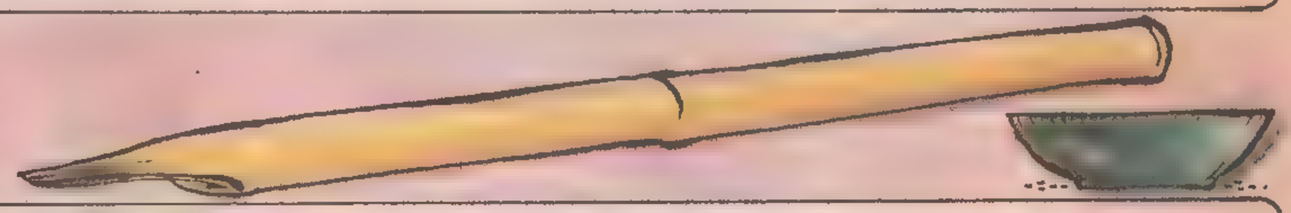

İNCELTİLİP SİVRİLTİLMİŞ VE ORTASI YARILMIŞ KAZ YA DA KUĞU TÜYLERİDİ.

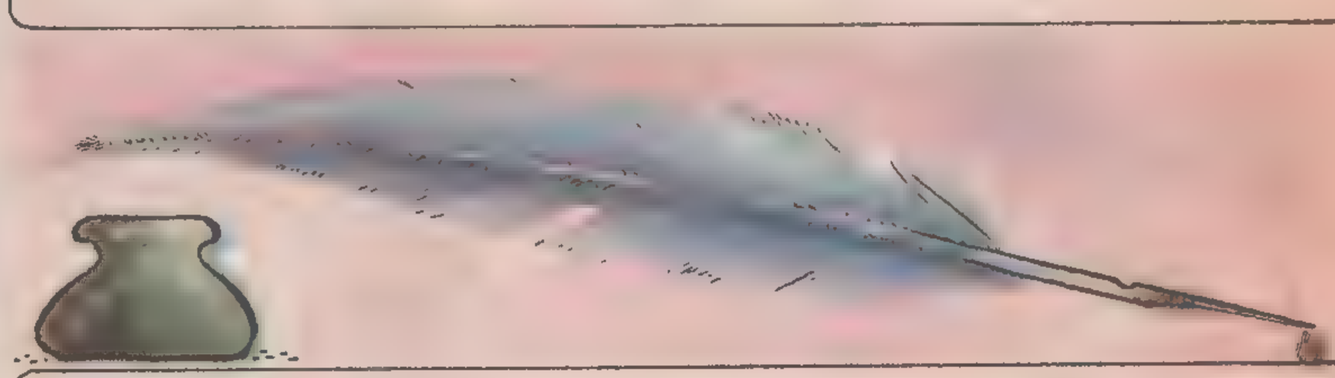

BU ÇEŞİT KUŞTÜYÜ KALEMLERDEN İLK KEZ İSPANYOL DAHİSİ ISIDORO DE SEVILLA (560-636)NIN ETYMOLOGIAE ADLI ANSİKLOPEDİK ESERİNDE SÖZ EDİLMİŞTİR.

ORTAÇAĞDAKİ KALEMLER YUMUŞAK BAKIR VE GÜMÜŞ İĞNELER VEYA İÇİNE KURŞUN ERİYİĞİ AKITILMIŞ DERİ BORUCUKLARDI.

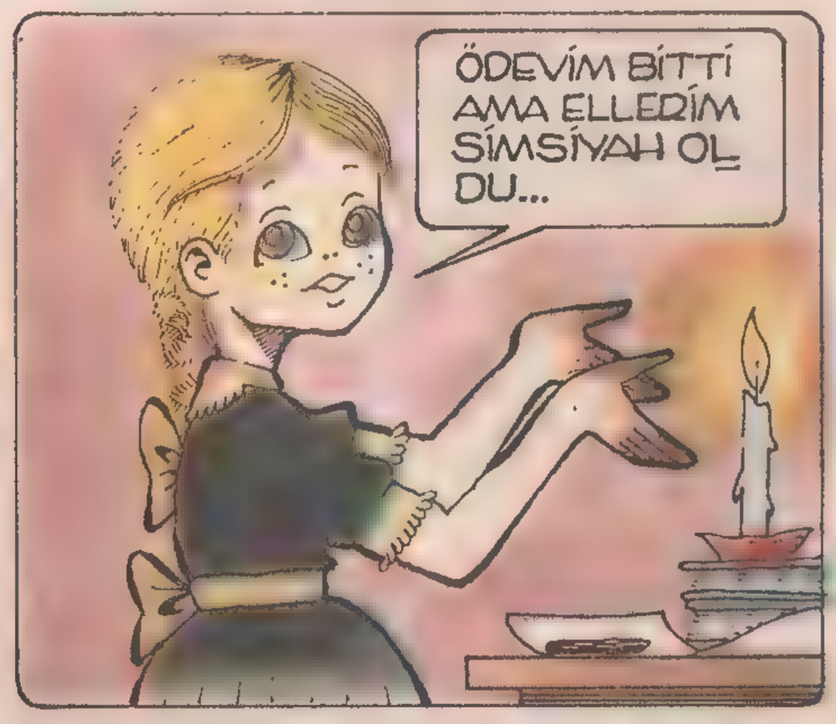

1564 YILINDA, BİR CİNS KARBON OLAN "GRAFİT" İN BULUNMASIYLE, KURŞUN KALEM YAPIMI GERÇEKLEŞTİ. GRAFİTTEN YAPILMIŞ İNCE ÇUBUKLAR HALİNDEKİ KALEMLER İLK KEZ BU YILLARDA İNGİLTERE'DE ORTAYA ÇIKTI.

ERTESİ YIL DA BU ÇUBUKLAR, PARMAKLARI KİRLETMEMESİ İÇİN TAHTA BORULAR İÇİNE KONULDU. BU İŞİ 1565 YILINDA İLK KEZ DÜŞÜNÜP UYGULAYAN İSVİÇRELİ TABİAT BİLGİNİ CONRAD GESSNER(1516-1565)'DİR.

1792'DE FRANSIZ KİMYACISI VE MAKİNE UZMANI NICOLAS JACQUES CONTE (1755-1805), KURŞUN KALEM YAPIMINA BÜYÜK BİR YENİLİK GETİRDİ.

CONTE, KİLE KARIŞTIRIP ÖĞÜTTÜĞÜ GRAFİTİ HAMUR HALİNE GETİRİYOR, DAHA SONRA BU HAMURU PRESLERDE SIKIŞTIRIP FIRINLIYORDU. FIRINDAN ÇIKARDIKTAN SONRA DA ÇEVRELERİNİ SEDİR AĞACI İLE KAPLIYORDU.

ÇOK GEÇMEDEN BİR KURŞUN KALEM FABRİKASI KURAN CONTE, ÜNLÜ "CONTE" KALEMLERİNİN SERİ ÜRETİMİNE BAŞLADI.

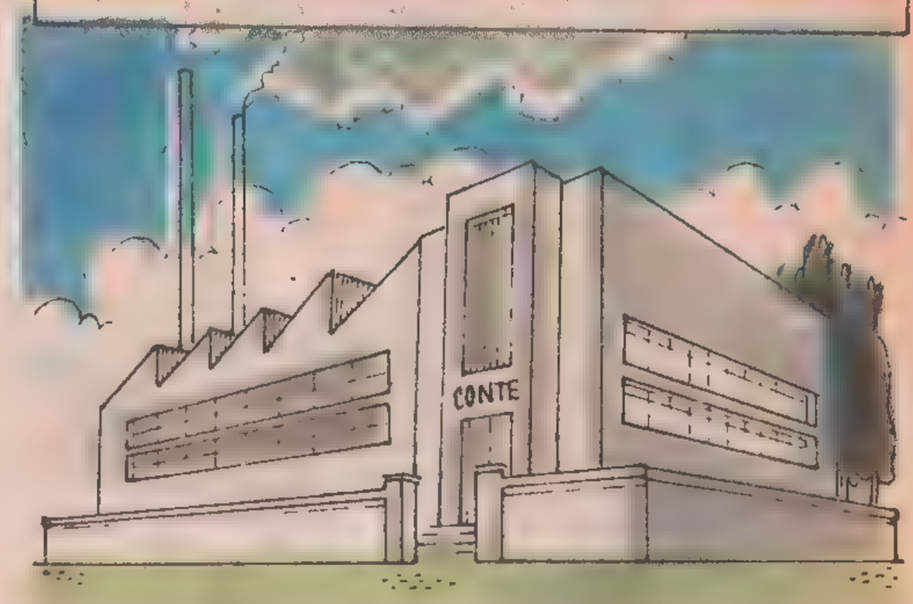

BUGÜN DE KURŞUN KALEMLER, BENZER BİR YÖNTEMLE ŞÖYLE ÜRETİLMEKTEDİR.

1

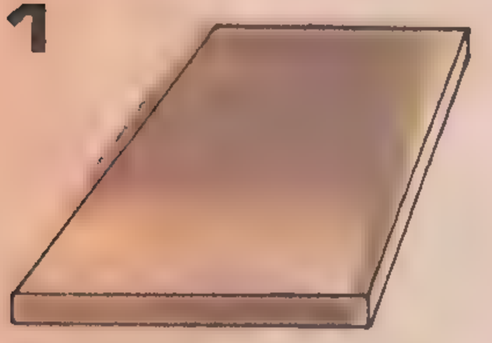

2

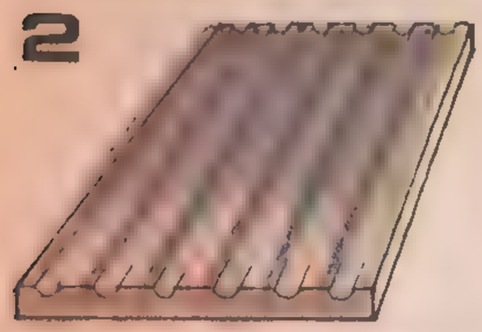

3

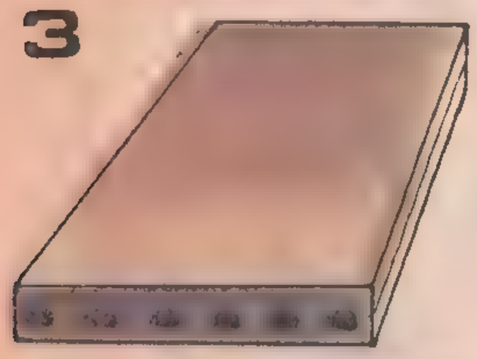

4

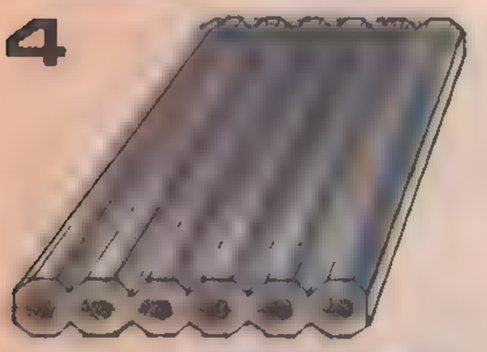

5

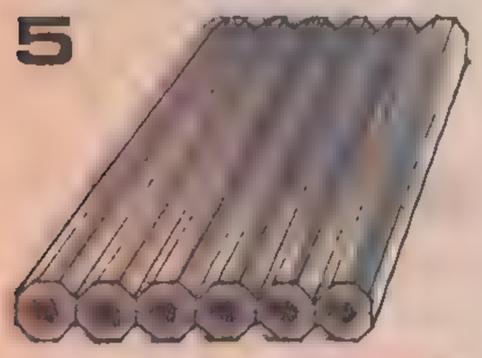

6

KALİTELİ KURŞUN KALEMLER SEDİR AĞACI İLE KAPLANIR. BU AĞAÇIN TAHTALARINDAN ÖNCE İNCE LEVHALAR ÇIKARTILIR.

BU LEVHALARIN ÜZERİNE OLUKLAR AÇILIR VE BU OLUKLARA KALEMİN YAZICI UÇLARI YERLEŞTİRİLİR.

BU TABAKANIN ÜZERİNE AYNI ÖLÇÜLERDE OYULMUŞ BİR İKİNCİ TABAKA, OYUKLARI AŞAĞIYA GELECEK ŞEKİLDE YAPIŞTIRILIR.

DAHA SONRA, HAZIRLANAN BU LEVHANIN ALT VE ÜST KISIMLARI KALEM ENİNDE OYULUP KESİLİR.

BÖYLECE KURŞUN KALEMLER, ÇUBUKLAR HALİNDE ORTAYA ÇIKAR.

SONRA BUNLARIN ÜSTLERİ BOYANIR, CİLALANIR VE MARKALARI BASILIR.

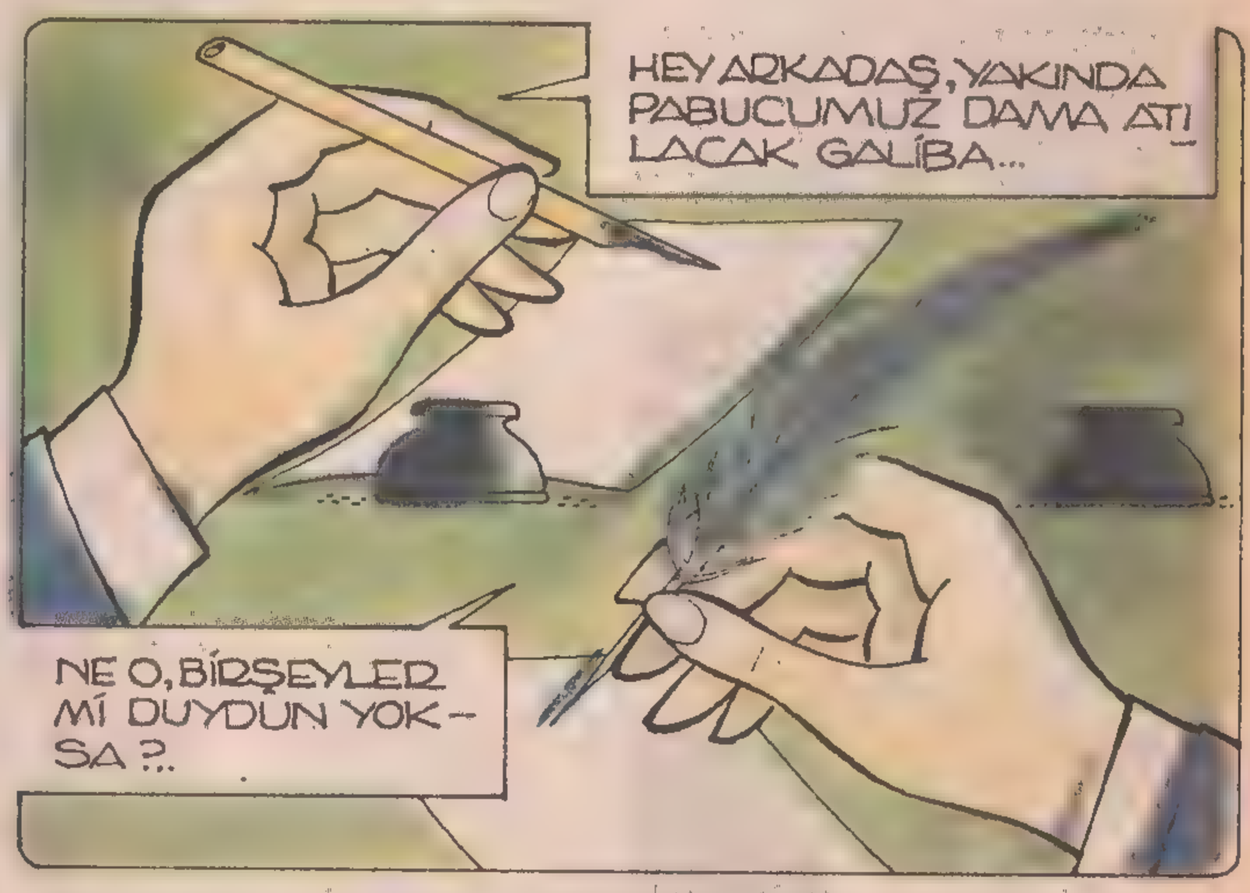

BU ARADA, MÜREKKEPLE YAZI YAZMADA KULLANILAN KAMIŞ VE KUŞTÜYÜ KALEMLERİN YERİNİ ALAN YENİ BİR BULUŞ ORTAYA ÇIKTI.

GILLOT ADINDA BİR İNGİLİZ 1828 YILINDA ÇELİKTEN İNCE YAZI UÇLARI YAPMAYI BAŞARDI.

YONTMA GEREĞİ OLMAYAN BU UÇLAR, KISA ZAMANDA TUTUNDU VE İKİ YIL SONRA GILLOT İLK KALEM UCU FABRİKASINI AÇTI.

3

DOLMA KALEMIN İLK KEZ NE ZAMAN TASARLANDIĞI KESİN OLARAK BİLİNMİYOR.

ANCAK XIX. YÜZYIL BOYUNCA BU KONUDAKİ BULUŞLARIN BİRBİRİNİ İZLEDİĞİNİ VE 400'Ü AŞKIN PATENT ALINDIĞINI BİLİYORUZ.

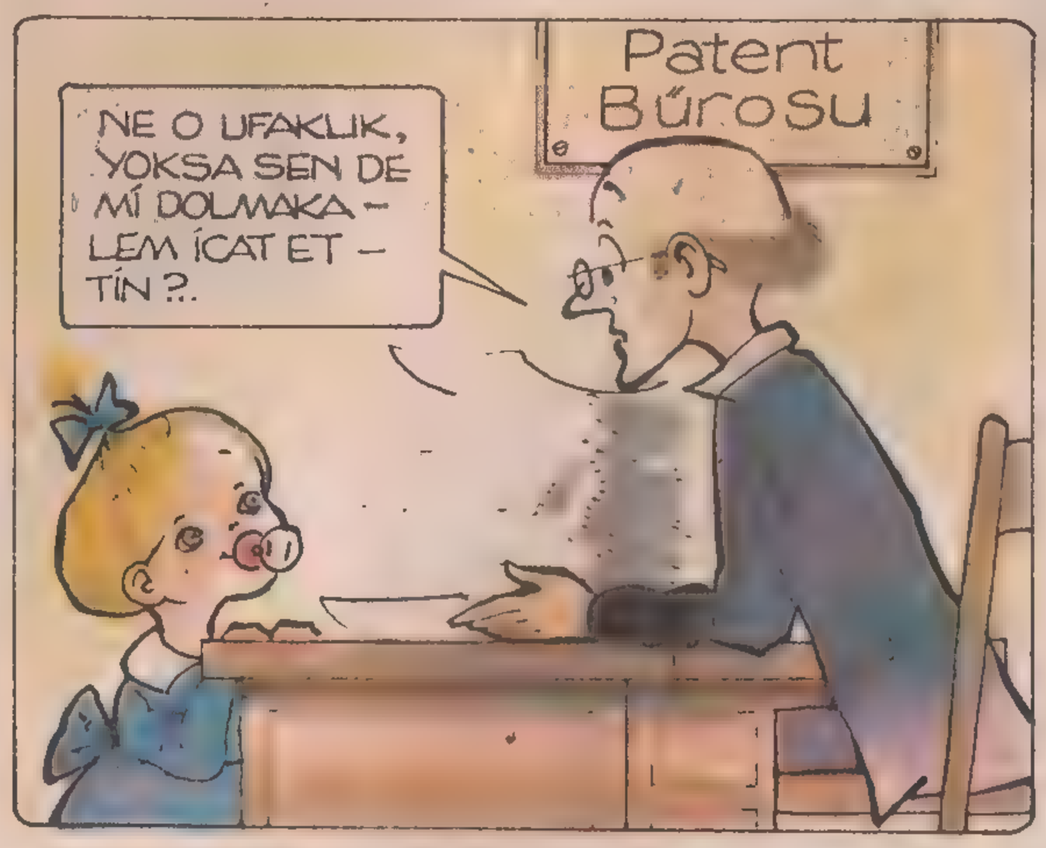

NİHAYET 1884 YILINDA AMERİKALI WATERMAN, NEW YORK'TA, SERİ HALDE ÜRETİLEBİLECEK KULLANIŞLI BİR HAZNELİ MÜREKKEP KALEMİNİN YANİ DOLMAKALEMİN PATENTİNİ ALIP ÜRETİMİNE BAŞLADI.

BİLYALI İLK DOLMAKALEM İSE, MACAR YAZARI VE GAZETECİSİ LAJOS BİRO (1880-1950) TARAFINDAN İCAT EDİLDİ. BİRO, MATBAALARDA KULLANILAN ÇABUK KURUMA ÖZELLİĞİNE SAHİP MÜREKKEPLERDEN YOLA ÇIKARAK BİR DOLMAKALEM ÖRNEĞİ TASARLADI.

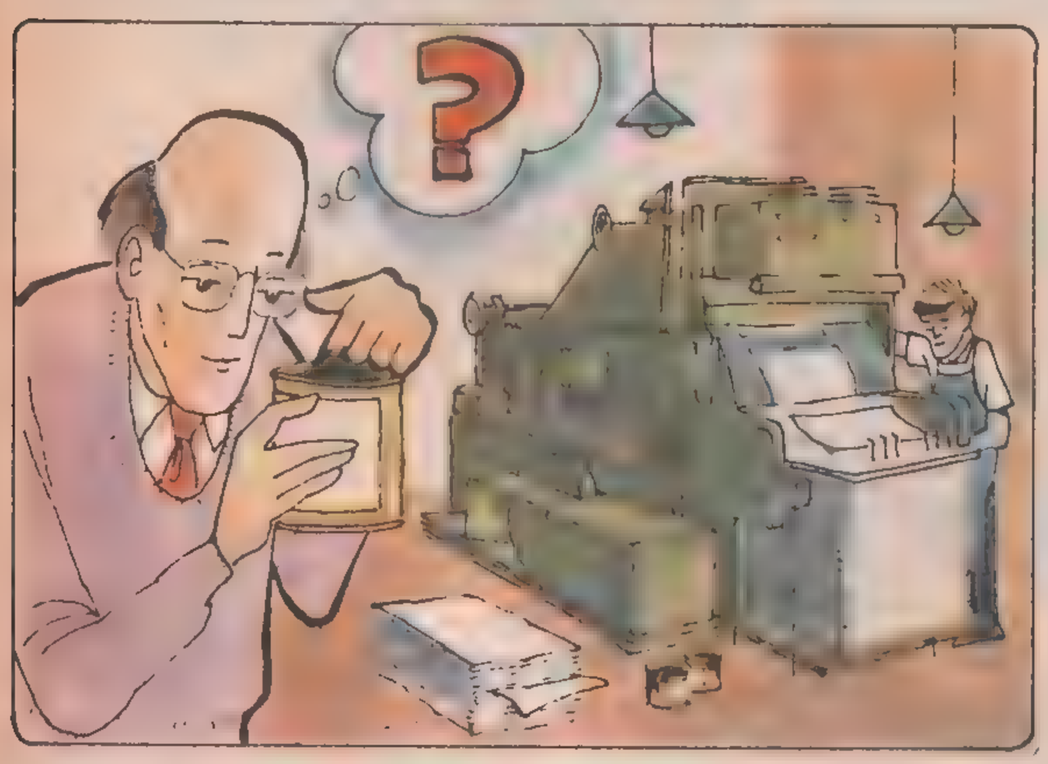

NAZİLERDEN KAÇARAK YERLEŞTİĞİ ARJANTİN'DE 1943 YILINDA BUNUN PATENTİNİ ALARAK İLK TÜKENMEZ KALEMİ 1945'TE BUENOS AIRES'TE SATIŞA ÇIKARDI.

BİRO'NUN TÜKENMEZLERİ KISA ZAMANDA TÜM DÜNYAYA YAYILDI.

TÜRKLERDE İSE DAHA DOLMAKALEMİN İCADINDAN EVVEL TAŞINABİLİR BİR YAZI TAKIMININ KULLANIMI YAYGINDI.

BU TAKIMA "DİVİT" ADI VERİLİRDİ VE EDEKLER BUNU BELLERİNE DOLADIKLARI KUŞAĞA ÇAPRAZLAMA TAKARLARDI.

25 SANTİM CİVARINDA UZUNLUĞU OLAN DİVİT'İN BAŞTARAFINDA BİR VEYA İKİ TANE KAPAKLI MÜREKKEP HOKKASI BULUNUR, UZUN BÖLÜMÜNE İSE ÇEŞİTLİ KAMIŞ KALEMLER KONURDU.

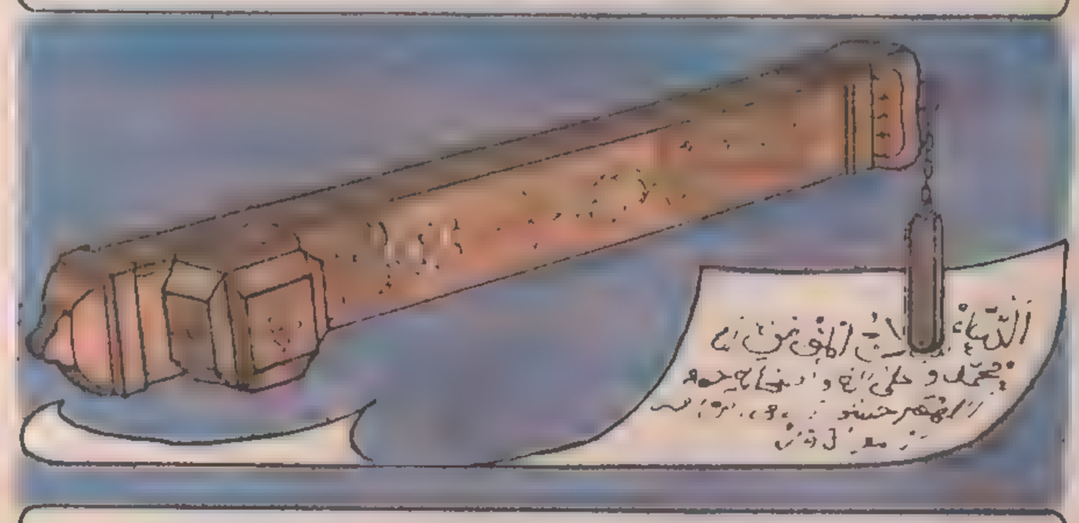

ALT TARAFINDAKİ HALKAYA DA ZİNCİRLE KESİCİ BİR ALET TAKILIR, BUNUNLA DA GEREKTİĞİNDE KAMIŞ KALEMLERİN UÇLARI YONTULURDU.

DOLMAKALEMLERİN İCADI VE YAYGINLAŞMASIYLE DİVİTLER DE TARİHE KARIŞTILAR.

4

NİYAZİ YOLTAŞ

GARİP ama GERÇEK

Çizen: YÜKSEL ÜNSAL

PUL

Kemal Aziz Versan

TOPKAPI MÜZESİ IV. SERİSİ

30 Mayıs 1987 günü ek değerli Topkapı Müzesi IV. serisi çıkarılmıştır. Pullar sırası ile 20 + 5 lira Necef İbrik, 50 + 10 lira Zümrüt Askı, 200 + 15 lira Şerbet Güğümü ve 250 + 30 lira Necef Yazı Çekmecesini göstermektedir. Pulların her biri 400 bin adet olarak yüzlük tabakalar şeklinde ofset usulü ile basılmıştır. Pullar süresiz olarak tedavülde kalacaktır.

Topkapı Müzesi IV. serisinin çıkarıldığı gün İstanbul Posta Merkezi'nde ilk gün damgalı özel zarf PTT tarafından satışa çıkarılmış ve PTT gişelerinde 630 liraya satılmıştır.

DÜNYA ORDULARARASI XV. CISM VOLEYBOL ŞAMPİYONASI

Ankara'da 3 Haziran 1987 günü başlayan Dünya Ordulararası XV. CISM Voleybol Şampiyonası anısına PTT tarafından üzerinde birliğin simgesi bulunan özel damgalı ilk gün zarfı 100 liraya Ankara Posta Merkezi'nde satışa çıkarılmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİNİN XXV. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ

Anayasa Mahkemesinin XXV. kuruluş yıldönümü anısına 9 Haziran 1987 günü Ankara Posta Merkezi'nde üstünde Anayasa Mahkemesinin simgesi bulunan özel damgalı ilk gün zarfı 100 lira değer ile satışa çıkarılmıştır.

16 TÜRK DEVLETİ IV. SERİSİ

20 Haziran 1984 tarihinde 16 Türk Devleti serisinin birincisi çıkarılmıştı. Bu seride sırası ile, Büyük Hun İmparatorluğu, Batı Hun İmparatorluğu, Avrupa Hint İmparatorluğu ve Ak Hun İmparatorluğunu tanıtan pullar vardı.

20 Haziran 1985 tarihinde bu serinin ikincisi çıkarılmıştı. Burada sırası ile, Gök Türk İmparatorluğu (552-743), Avar İmparatorluğu (565-803), Hazar İmparatorluğu (651-983) ve Uygur Devleti (744-1335) pullar ile tanıtılmakta idi.

20 Haziran 1986 tarihinde bu dizinin üçüncü serisi çıkarılmıştı. Bu seride sırası ile: Karahanlılar Devleti (840-1212), Gazneliler Devleti (963-1183), Büyük Selçuklu Devleti (1040-1157) ve Harzemşahlar Devleti (1157-1231), pullar ile simgeleniyordu.

Bu yıl 20 Haziran 1987 günü çıkarılan dört pul ile 16 Türk Devleti tamamlanmış bulunuyor. Çıkarılan bu son pullarda Altınordu Devleti (1227-1502), Büyük Timur İmparatorluğu (1368-1507), Babür İmparatorluğu (1526-1858) ve Osmanlı İmparatorluğu (1299-1923) pulları mevcuttur.

Bu serinin devamı sayılan Cumhurbaşkanlarımız pulları ise 29 Ekim 1987 günü çıkarılacaktır.

ULUSLARARASI ÇAY SEMPOZYUMU

26 Haziran 1987 günü Rize'de düzenlenen Uluslararası Çay Sempozyumu anısına PTT tarafından hazırlanan özel damgalı ilk gün zarfı Rize Posta Merkezi'nde 100 lira değer ile satılmıştır.

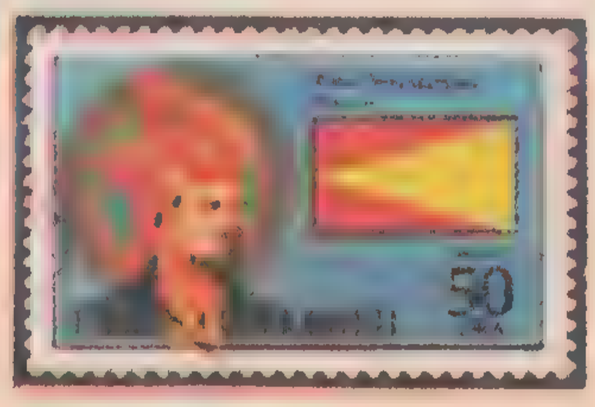

ŞAŞKINLAR

**Çiçek yapraklarını
Kopardı teker teker...
İşte bunu yapanın
Başına saksı düşer!**

BİLMECE BULMACA

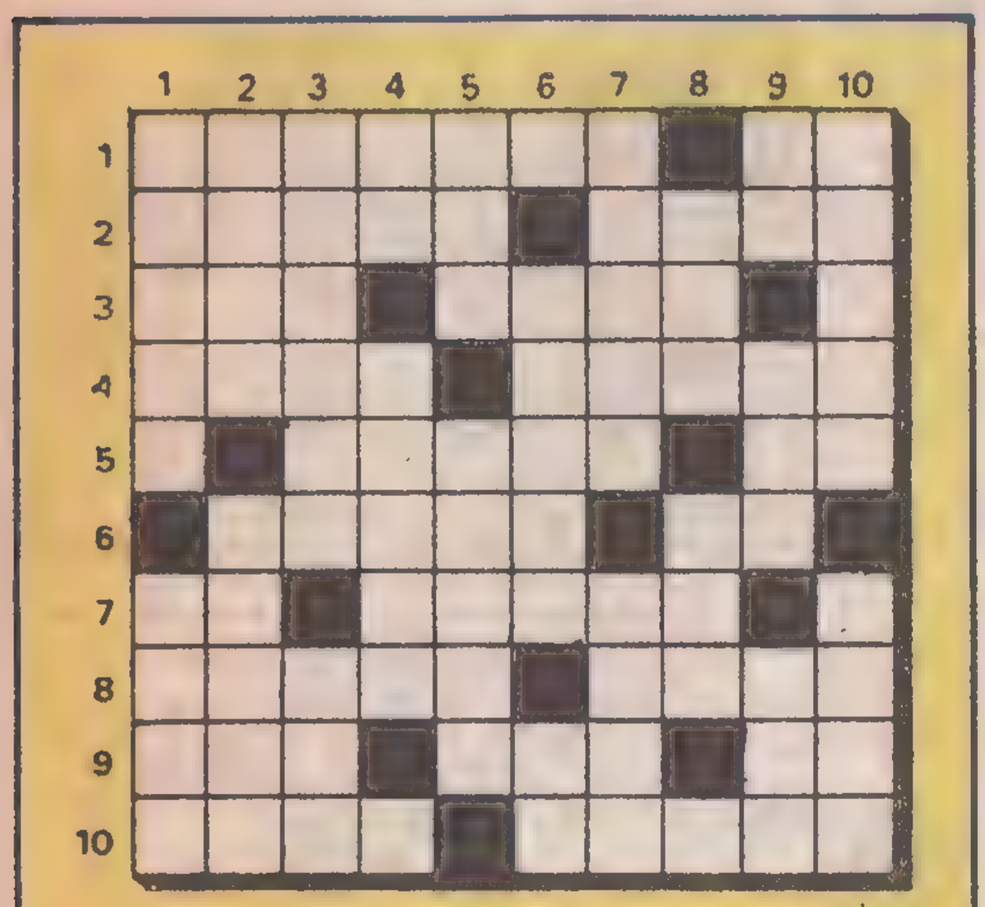

SOLDAN SAĞA: 1- Yolculuk için hazırlanan yiyecekler.. Bir harfin okunuşu, 2- Lokanta.. Stadyum sözcüğünün kısaltılması, 3- Bir deniz ve ırmak taşıtı.. Eski konaklardaki erkek dadılara verilen ad, 4- Türlü renklerde olan parlak ve değerli bir taş.. Yakınında petrol yatakları bulunan bir dağımız, 5- Hiç vakit geçirmeden (derhal).. Bir nota, 6- Çeşitli tahılların taneleri alındıktan sonra, harman yerinde kalan parçalanmış sapları.. Notalardan biri, 7- Uzaklık bildiren bir edat.. Taneli bezelye, 8- Kastamonu ilinin bir kıyı ilçesi.. Minare veya kubbe tepesindeki madeni süs, 9- Kanatlı bir hayvan türü.. Bir çeşit tuzsuz beyaz peynir.. Bir soru eki, 10- Biçilmiş ekinin toprakta kalan köklü sapı.. Bir akarsu çeşidi (ırmak).

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Dükkânında et satan esnaf.. Doğu Karadeniz bölgemize özgü yelkenli kıyı teknesi, 2- Erkek hizmetçi.. Bir temizlik maddesi, 3- Bir bayan adı.. Ağaçtan ağaca dal nakli, 4- Kuş, balık ve yabani hayvan tutma veya vurma işi.. Telli bir çalgı, 5- Afrika'da büyük bir ırmak.. Dişi geyik, 6- Boğa güreşi alanı.. Bir sayı, 7- Yırtıcı bir hayvan.. Kenarları ve açıları birbirine eşit olan dörtgen (dördül), 8- Eksiksiz.. Ticâret eşyası, 9- Yüzölçümü birimi olan HEKTAR'ın kısa yazılışı.. Bir erkek adı.. Tembih sözü, 10- Bir güney ilimiz.. Yaşama süresi.

Çözümler 30. sayfada

CAMBAZ- Sirkte gösterilerini yapan bir cambaz halkalarla oynuyor. Havada uçuşan acaba kaç halka var? Bulabilir misiniz?

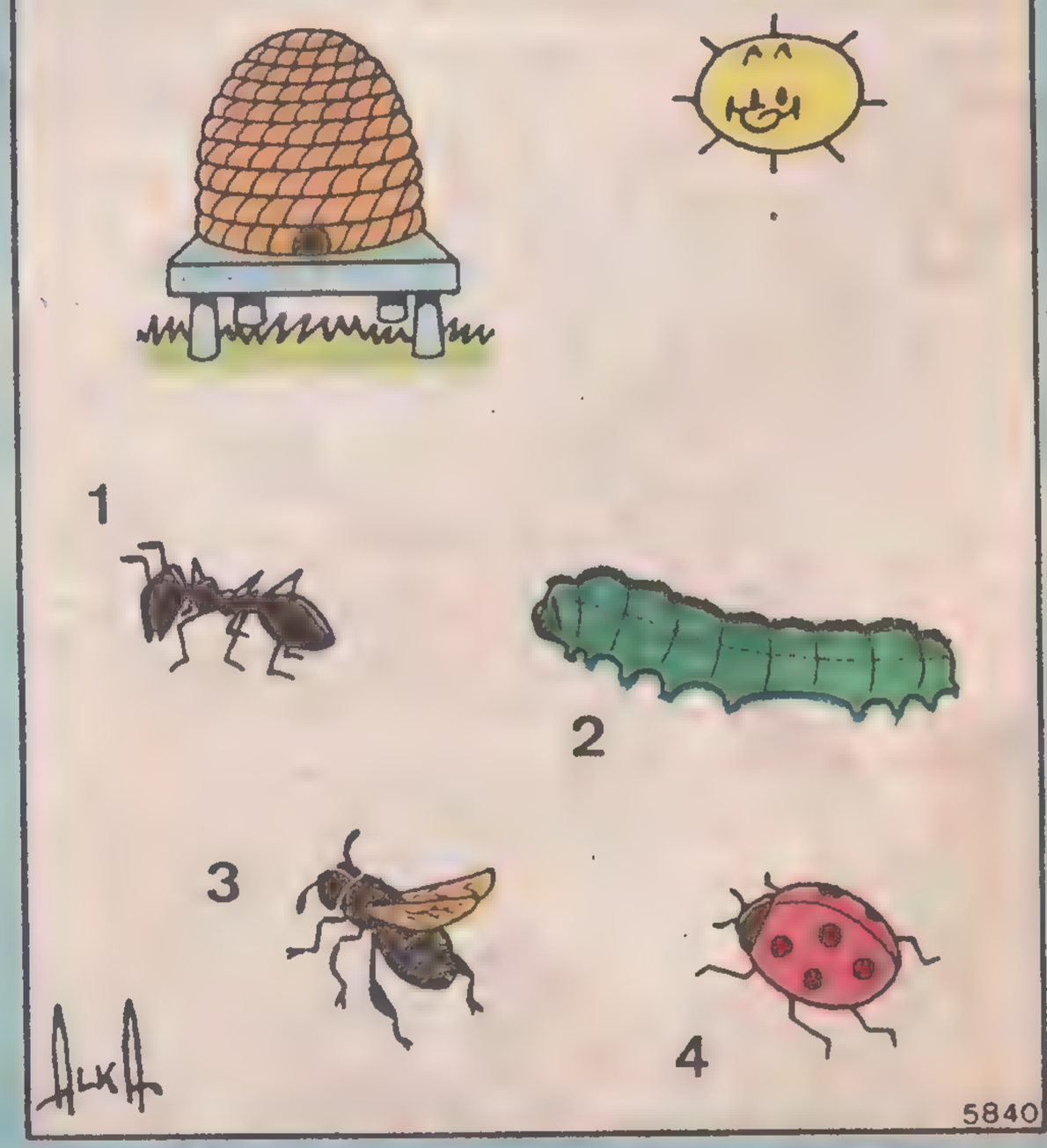

HANGİ BÖCEK?- Sanki devrilmiş bir sepet olan yukarıdaki resim bir böceğin yuvasıdır. Acaba 4 böcekten hangisi bu yuvada yaşar? Bu yuvaya ne ad verilir?

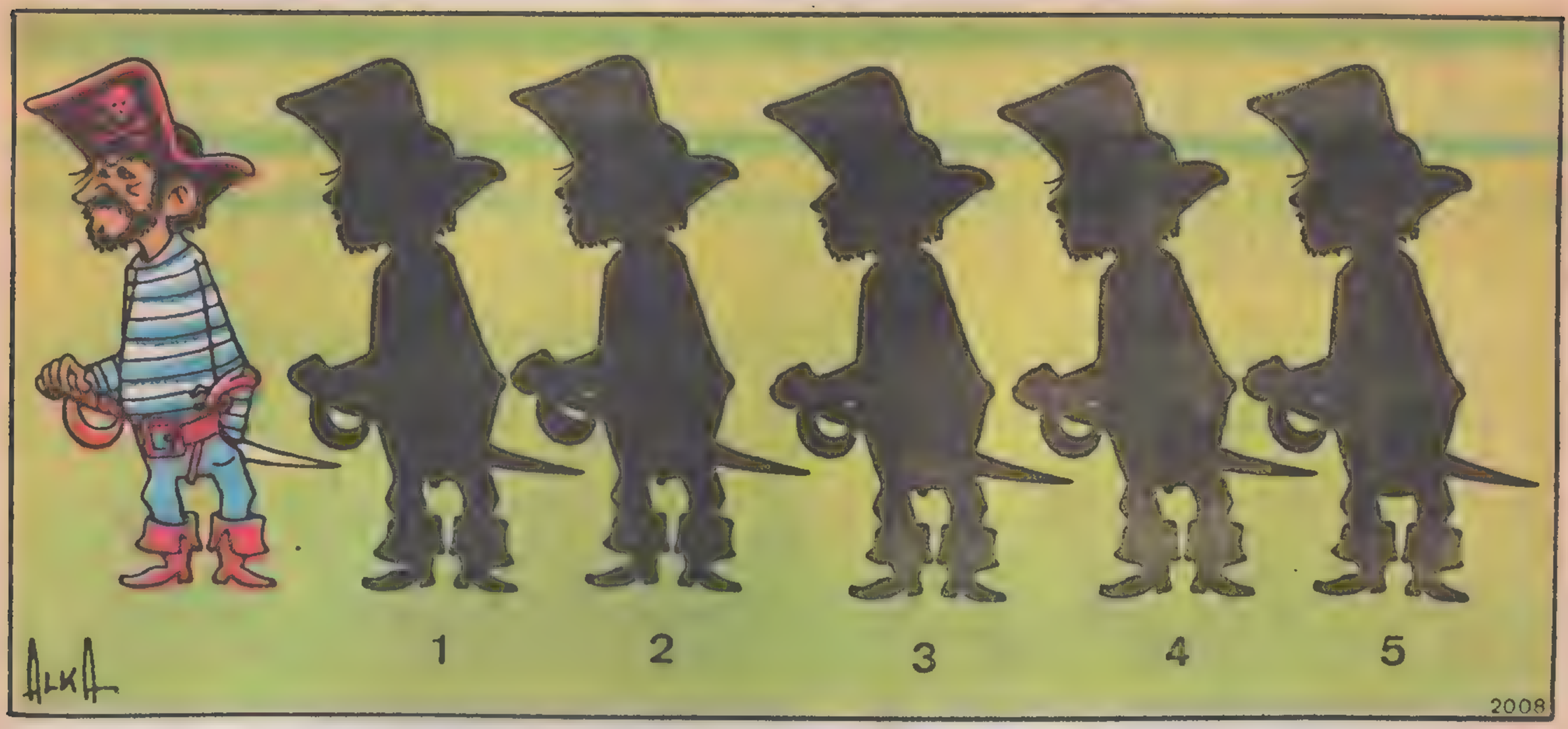

KIZIL KORSAN- Denizler hâkimi ünlü Kızıl Korsan'ın gölgelerini görüyorsunuz. Ama bunlardan sadece bir tanesi onun gölgesi. Bulun bakalım. Kızıl Korsan'ın gölgesini. Hangisi imiş, buldunuz mu?

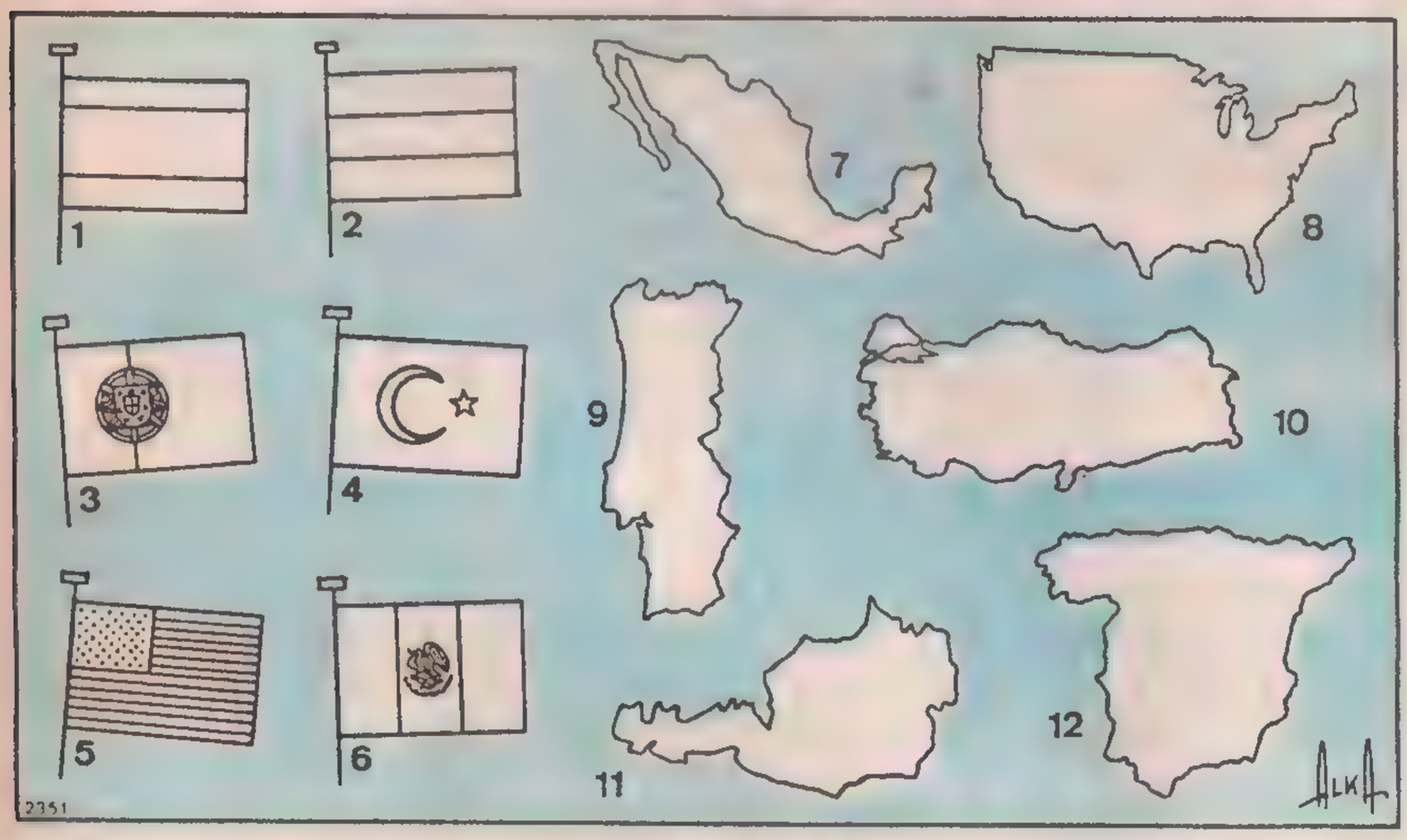

COĞRAFYA- Bu bayraklar hangi ülkeye ait ve bu ülkenin haritası hangisidir? Buldunuz mu? Ayrıca bir de bayrakları isterseniz boyayınız.

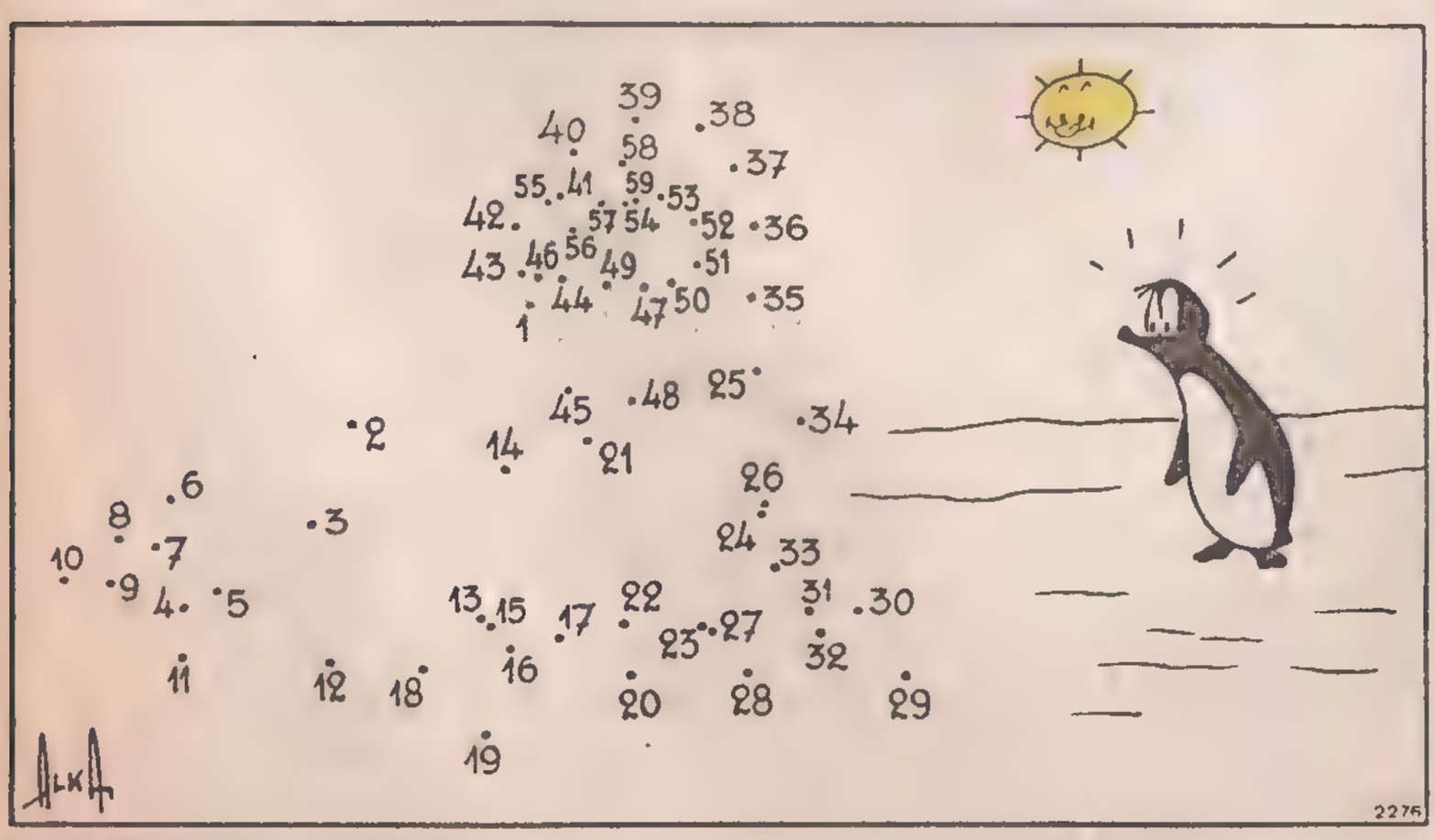

KUTUPTA Bizim küçük penguen şaşırmış bir şeye bakıyor. Acaba neye bakıyor böyle? Bunu anlamak için 1'den başlayarak 59'a kadar noktaları birleştirmeniz gerekir.

Bilmeceler

Dünyanın döndüğünü kimler bilir?

KEREM ALAY
Şemikler-İzmir

Kimler başkalarının sırtından para kazanır?

BARIŞ INAN
Karaman-Konya

Kolu var, ayağı yok,
Gövdesi var, kafası yok

ŞENEL GÜNEY
Ünye-Ordu

Dağı var, taşı yok
Köyü var, adamı yok
Irmağı var, suyu yok

ZEYNEP KAŞKALOĞLU
Ayrancı-Ankara

Fil kadar büyük, tüy kadar hafif olan şey nedir

NESLİHAN MISIR
Ünye-Ordu

Yanıtlar: (1) Sarhoşlar, (2) Dokeyler, (3) Kazak, (4) Harita, (5) Filin gölgesidir.

Sizin Sayfanız

UÇAĞIM
Bir uçağım var,
Uçarım sanki onunla.
Sanki gerçek hayal gibi
Benim uçağım pek şirindir pek
şirin

Sanki onunla uçarım
Bilseniz ne şirin
Siz de onu görseniz seversiniz.
Uçağım pek şirindir pek şirin

ESİN İNCİ
Etlik-Ankara

UYAN UYAN!
Bir çiçek gibi boynunu bükme,
Sen insansın, uyan, uyan
Sevginin ne demek olduğunu
anla
Sevdiklerine daha yakın ol.
Uyan, uyan dünyaya bak.

SONGÜL İLİKLİ
Ankara

MİNİK SERÇE
Rüzgâr esiyor, kar yağıyordu.
Neydi içimdeki o heyecan, o
korku?
İçimden bir ses aç diyordu
pencereyi.
Açmasaydım nerden görecektim
serçeyi!

Pencereye vuruyordu minicik
gagasıyla
Sanki birazcık yem istiyordu.
Cik, cik diyordu o titrek sesiyle.
Beni içeriye al diyordu.
Avuçlarıma alarak geldim soba
başına.
Yem yedirdim, su içirdim.
Kuş ısınıp canlanınca,
Avucumdan salıverdim.
Biraz uçtu odada!
Sanki teşekkür ediyordu.
Sevincinden uçarak,
Arkasına hiç bakmıyordu.

MESUDE GÖKŞAN
Uluborlu-Isparta

SELİMİYE CAMİİ — HÜSEYİN ERDEN/Malatya

Fıkralar

TAHTA

Öğretmeni Ali'ye şöyle der:
— Oğlum, Ali, gel bakalım tahtaya.
Ali tahtaya gelir.
Öğretmeni:
— Ali, tahtada çıkarma, bölme, çarpma ve toplama yap.
Ali tahtayı yerinden çıkarır, böler, çarpar, sonra tahtanın parçalarını yerden toplar.
Bütün sınıf şaşırır:
Öğretmen:
— Oğlum Ali ne yaptın?
— Öğretmenim, siz demiştiniz, ben de tahtayı çıkardım, böldüm, çarptım ve topladım.

AYDA ARGI
Erzurum

ALİ

Matematik dersinde öğretmen Ali'ye sorar:
— Beş elma, dört karpuz daha ne yapar?
Ali biraz düşündükten sonra şöyle cevap verir:
— Karın ağrısı yapar öğretmenim.

ABDULLAH ABACI
Gökkuşağı-İçel

AKLINDAN ZORUN MU VAR?

Bir gün öğretmen öğrencilerine müfettişin geleceğini haber verir ve öğrencilerinden Ahmet'e:
— Yavrum, sen de Ali'nin dediklerini tekrarlarsın, diye nasihat verir.
Müfettiş gelir ve Ali'yi kaldırarak sorar:
— İstanbul'u kim fethetti oğlum?
Ali cevap verir:
— Fatih Sultan Mehmet.
Müfettiş tekrar sorar:
— T.B.M.M. kaç yılında açıldı?
— 1920 yılında açıldı.
— Uzayda bir canlı türü var mı?
— Henüz bilinmiyor. Ama araştırılıyor.
Sıra Ahmet'e gelir. Müfettiş sorar:
— Yavrum senin babanın adı ne?
— Fatih Sultan Mehmet.
— Kaç yaşında?
— 1920 yaşında.
Müfettiş şaşırarak:
— Oğlum senin aklından zorun mu var?
Ahmet gayet sakin cevap verir:
— Henüz bilinmiyor. Ama araştırılıyor.

TARIK ATAKAN
Kelkit-Gümüşhane

Mektup Arkadaşı

HANDE ERKUTLU (14)
İcadiye Cad. Hamam Sok. Çakır Apt. Kat: 2 D. 4
No: 27 81200
Kuzguncuk-İSTANBUL

İRFAN AĞIN (16)
SEDAT AVCI (16)
MUHARREM DİREKÇİ (16)
Ziya Gökalp Mah. 1703 Sok. No: 6
Batman-SİİRT

A. HAKAN ALKAN (16)
Endüstri Meslek Lisesi 2-A
Gemerek-SİVAS

LEVENT KALKANDELEN (16)
8. Cad. Martı Apt.
No: 181/6
Emek-ANKARA

ÖZGÜR ÖZDEMİR (13)
75. Sok. No: 110/3
Emek-ANKARA

NAZMİYE ŞEN (13)
2098 Sok. No. 11
Karşıyaka-İZMİR

ARZU MENEK (13)
Çay Mah. 2094 Sok.
No: 11
Bayraklı-İZMİR

ERDİNÇ DİNÇ (13)
Akdurak Mah. Kışla Cad.
No: 7
Kandıra-KOCAELİ

SİBEL GER (12)
Namık Kemal Mah.
İş Bankası Sok. No. 13
Salihli-MANİSA

MURAT GÖRGÜNER (13)
Ortaköy Müdüroğlu Apt.
Kat. 9 D. 20
Lefkoşa-KIBRIS

YEŞİM BULUT (16)
Yeni Mah. Tan Sok.
No: 14
Tarsus-İÇEL

FİLİZ HAKYEMEZ (11)
Atatürk Cad. Fatih Apt.
No: 75/22
Kartal/Maltepe-
İSTANBUL

ADNAN KORKMAZ (16)
Öz Korkmaz Tuhafiye
Belediye Cad. No: 36
50200 NEVŞEHİR

TUĞBA ARI (13)
Ömür Sok. Ömür Apt.
No: 6/5
Yukarıayrancı-ANKARA

M.BARIŞ ALTINOK (12)
Muradiye Mah. PTT Cad.
No: 5
Ceyhan-ADANA

AHMET YAVUZEL (15
Fevzidede Mah. Sinadar
Sok. No: 6
M. Kemalpaşa-BURSA

DEMET ALPÇOAY (14)
1. Cad. No: 40/1
Bahçelievler-ANKARA

TURAN KARAOSMANOĞLU (16)
Yıldız Cad. No. 8/A
Bartın-ZONGULDAK

YUDUM ÇAKAR (14)
Oltu Cad. Hal Sok.
Akbank Altı No: 5
Moda Terzihanesi Terzi
Yalçın Çakar eliyle
Ardahan-KARS

ALİ OSMAN ÇALIK (16)
Çınarlı Mah. Menekşe
Sok. No. 11
Gökçeada-ÇANAKKALE

ŞİVE ERKUTLU (12)
İcadiye Cad. Hamam
Sok. Çakır Apt. Kat: 2 D.
4 No: 27 81200
Kuzguncuk-İSTANBUL

AVNİ ÖZTÜRK (15)
HACI ÖZTÜRK (16)
Fatih Mah. Boldudak
Sok. No: 6/6
ÇANKIRI

MUSTAFA BEYRET (14)
Efeler Mah. Atatürk Bul.
12. Sok. No: 5
AYDIN

FERİT KURUM (15)
Haliliye Mah. Lice Sok.
No: 15
Siverek-ŞANLIURFA

MURAT ASLAN (15)
Karşıyaka Mah. Atatürk
Cad. No: 5
Doğanşehir-MALATYA

LÜTFULLAH AKSOY (16)
Yeşilöz Mah. Şehit
Mustafa Cad. No: 1
Sorgun-YOZGAT

AYŞEGÜL SEYMEN (14)
Yeni Etlik Cad. Bağkur
Blokları 5. Blok No: 6
Etlik-ANKARA

ERHAN KAYA (14)
Posof Ticaret İnönü Cad.
No: 26 Feyyaz Kaya
eliyle
Ardahan-KARS

ORMANDAKİ BEBEK — **AHMET ARSLAN/Yusufeli-Artvin**

Ülkeleri Tanıyalım

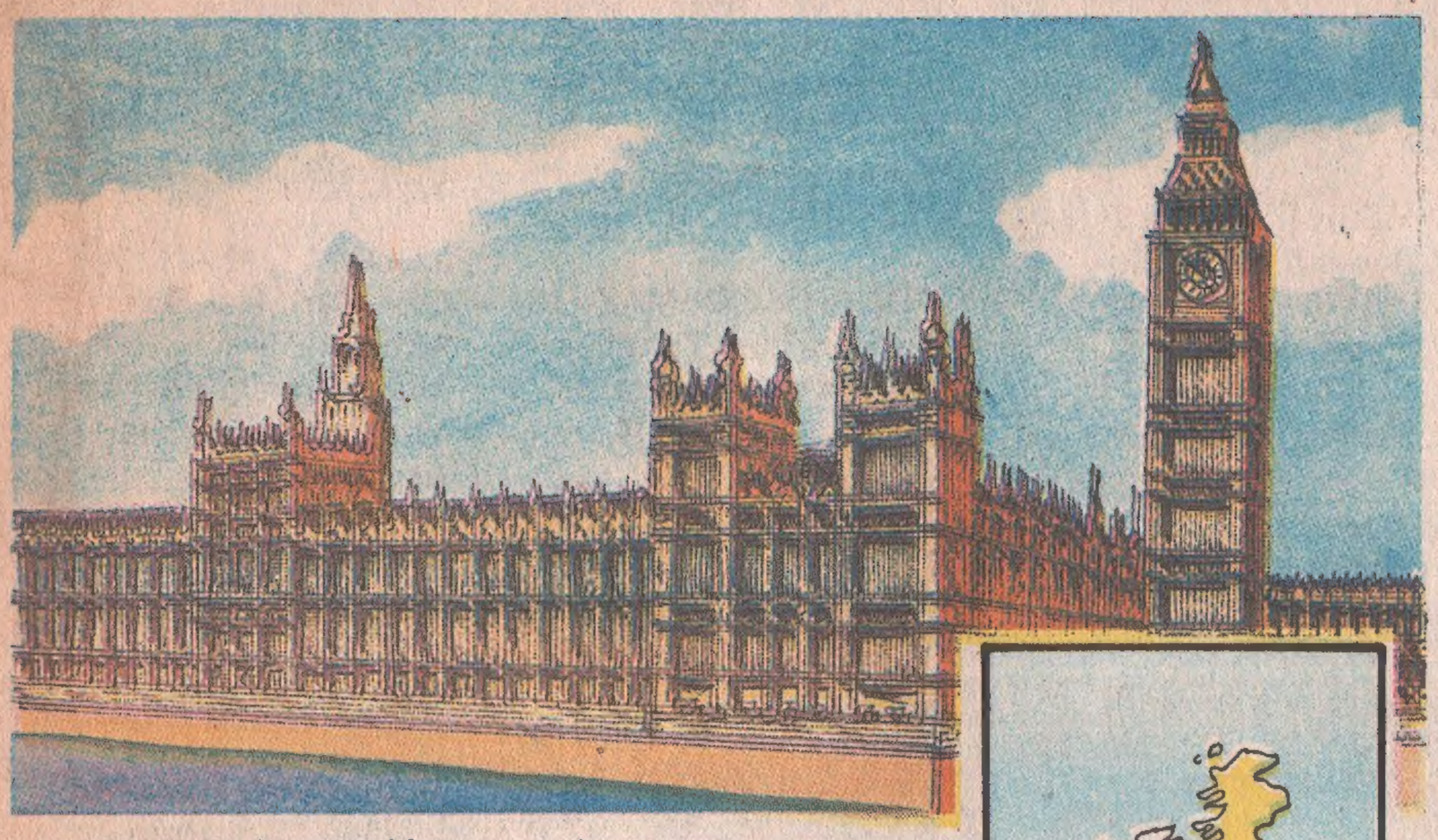

Londra'da Parlamento binası

İNGİLTERE

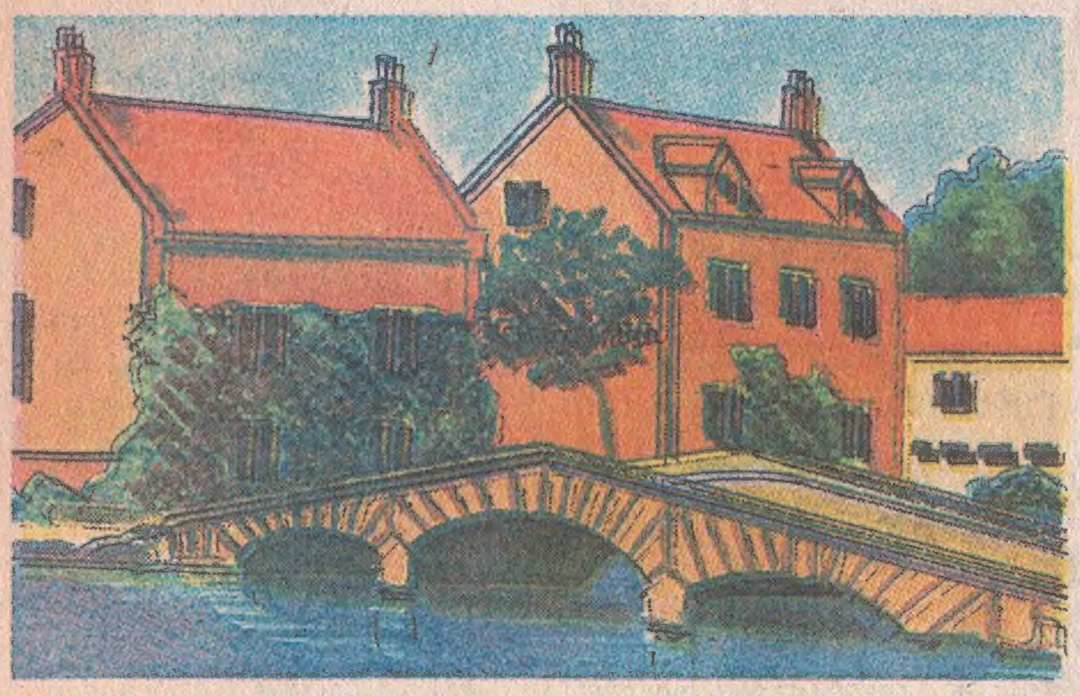

Glucestershire'de Windrush nehri üzerinde bir köprü

Avrupa'nın kuzeybatısındadır. Halkın % 75'i kentlerde yaşar. Başlıca gruplar İngilizler, İskoçyalılar ve Walislerdir. Ayrıca, yaklaşık 3 milyon kadar da yabancı bulunur.

Büyük adanın kıyıları çok girintili çıkıntılıdır. Uzunluğu yaklaşık olarak 1000 kilometredir. Ancak genişliği, yalnız güneyde ve birkaç yerde 500 kilometreyi geçer. Adanın kuzey bölümü İskoçya bölgesidir.

İngiltere'de nüfusun % 7'si tarımla uğraşır ve bunların çoğu büyük arazi sahibidir. Çoğunluk endüstride etkindir. Başlıca tarımsal ürünler, buğday, yulaf, arpa, yem bitkileri, şekerpancarı ve şerbetçiotudur. Dağlarda koyun beslenir. Halkın beslenmesinde, denizlerde yapılan balıkçılığın büyük payı vardır. Çok gelişmiş endüstrinin dayanağı demir ve taşkömürü yataklarıdır. Ham demir ve ham çelik üretimi önemlidir. Hammaddelerin işlendiği fabrikalarda türlü makineler, araç ve gereç, gemi, otomobil ve uçak yapılır. Bunlardan başka dokuma, besin, kimya, kauçuk, yapma ipek endüstrileri de önemlidir.

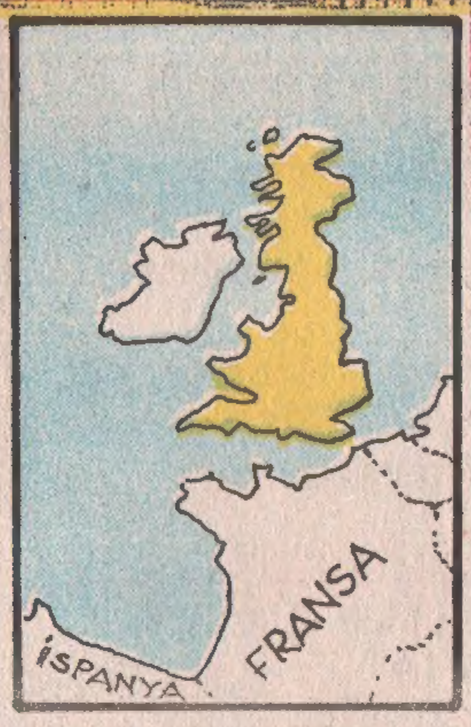

Büyük Britanya'nın dış ticareti çok canlıdır. Dışarıdan özellikle türlü hammadde (pamuk, yün, kereste, demir filizi), besinler (buğday, et, yağ, meyve vb.) satın alır ve dışarıya iplik, dokuma, madeni eşya, makine vb. satar.

Büyük Britanya'da nakliye ve ulaşım çok iyi geliştirilmiştir. Limanları Londra, Liverpool ve Southampton'dır. Başlıca kentleri; başkent Londra'dan sonra, Birmingham, Glasgow, Liverpool, Manchester, Leeds, Sheffield ve Edinburg'dur.

ÖZÜN LONDRA

YÜZÖLÇÜMÜ	*244.019 km²*
NÜFUSU	*55.968.000*
BAŞKENTİ	*Londra*
DİLİ	*İngilizce*
DİNİ	*Protestanlık, Katoliklik*
PARASI	*Sterlin*

Yanıtlar

GENEL BİLGİ TESTLERİ

Yanıt Anahtarı
1/C, 2/D, 3/B, 4/B, 5/C, 6/C, 7/D, 8/A, 9/A, 10/C, 11/D, 12/A, 13/B, 14/A, 15/D

DENEKTAŞI
(1) İstanbul, (2) Aerobik, (3) Orhan Veli Kanık. (4) Çernobil, (5) Celâl Bayar, (6) Nikaragua, (7) Dede Korkut, (8) Müjde Ar, (9) Arşimet.

Bulmaca Çözümleri

KARE BULMACA

S. SAĞA: 1-Kumanya, ha, 2- aşevi, stad, 3- sal, lala, 4- akik, Raman, 5- hemen, la, 6- saman, mi, 7- ta, araka, 8- Abana, alem, 9- kuş, lor, mü, 10- anız, nehir.

Y. AŞAĞIYA: 1- Kasap, taka, 2- uşak, sabun, 3- Meliha, aşı, 4- av, keman, 5- Nil, maral, 6- arena, on, 7- aslan, kare, 8- tam, mal, 9- ha, Ali, emi, 10- Adana, ömür.

CAMBAZ
Tam 30 tane halkayı havaya fırlatmış bizim cambaz.

HANGİ BÖCEK?
Kuşkusuz 3 No.lu böceğin, yani arının yuvası olduğunu anladınız değil mi, çünkü resimdeki yuva bir kovandı.

KIZIL KORSAN
Bizim korsanın gölgesi 4 No. değil mi?

COĞRAFYA
1 ve 12 İspanya, 2 ve 11 Avusturya, 3 ve 9 Portekiz, 4 ve 10 Türkiye, 5 ve 8 Amerika Birleşik Devletleri, 6 ve 7 Meksika.

KUTUPTA
Penguen büyük bir fok görmüş, değil mi?

Zehra Ablam ve Ben

Hale Kuntay
Resimler: Engin İyimen

Sır Vermek

Zehra ablam, "Sana bir sır vermemi ister misin?" diye sordu.

"İsterim!" dedim.

"Bir düşüneyim," diye yanıt verdi Zehra ablam.

"Ne düşüneceksin?"

"Sana bir sır vereyim mi, yoksa vermeyeyim mi diye."

"Zehra," diye mutfaktan annem seslendi. "Gel bana biraz yardım et, kızım."

"Peki anneciğim," diyerek Zehra ablam mutfağa koştu.

Her zaman mırın kırın eder, öyle hemen "peki anneciğim" diye koşmazdı. Mutlaka bir düşündüğü vardı Zehra ablamın!

Mutfağın kapısında beklemeye başladım.

"Ne var Fehmi'ciğim?" diye annem sordu.

"Zehra ablam bir sır verecek de."

"Yo, daha kararımı vermedim," demez mi Zehra ablam!

"Ama sen bana bir sır verecektin," dedim ve gözlerim doldu. Aslında ağlamak istemiyordum, ama gene de kendimi tutamamıştım.

"Ne var bunda ağlanacak, oğlum?" diye annem sordu.

"Ağlamıyorum."

"Ağlıyorsun işte," dedi Zehra ablam.

"Ağlamıyorum, sadece gözlerim sulandı."

"Ona ağlamak denir, gerzek."

"Ya! Ben hiç de gerzek değilim, hüüü!"

"Ne biçim sözler kullanıyorsun Zehra, gerzek de ne demek kızım?"

"Geri zekâlı demek anneciğim, geri zekâlının kısaltılmışı."

"Nereden uyduruyorlar böyle deyimleri?" diye annem başını salladı.

"Ne zaman sır vereceksin?" diye yavaşça Zehra ablama sordum.

"Görmüyor musun, anneme yardım ediyorum, rahat bırak beni," diye bağırmaz mı?

Annem, "Haydi, sen odana git Fehmi, görüyorsun ablanın işi var, bana yardım ediyor," dedi.

"Ama bana bir sır verecekti..."

"İşi bitince odana gelir," diye kesip attı annem.

Odama gittim. Canım ders çalışmak istemiyordu. Oyun da oynamak istemiyordu. Zehra ablamın vereceği sırrı merak ediyordum; hem de çok merak ediyordum. Acaba ne anlatacaktı bana? Çok büyük bir sır olmalıydı bu.

Kapının aralığından baktım, hâlâ mutfaktaydı. Biraz pencereden baktım, sonra gene kapının aralığından gözetledim, mutfaktaydı. Hay Allah, ne zaman bitecekti bunun işi? Ne zaman anlatacaktı bana bu büyük sırrı?

Sesler duydum, hemen kapıya koştum, aralığından gözetledim. Tamam, ikisinin de mutfakta işi bitmişti.

Kapıyı açtım, Zehra ablama baktım. Yanımdan geçip odasına gitti, hemen arkasından gittim.

"Ne istiyorsun?" diye yüzüme baktı.

"Bana bir sır verecektin"

"Yo, öyle bir şey demedim."

"Yalan söylüyorsun, az önce odama geldin ve sana bir sır vermemi ister misin diye sordun."

"O başka," dedi Zehra ablam. "Bir sır vermemi ister misin diye sordum."

"Eee?"

"Bu bir sır vereceğim demek değildir ki."

"Ama sen.."

"Gerçekten de gerzekmişsin sen Fehmi. Ben sana sordum: Bir sır vermemi ister misin diye. Vereceğim demedim ki."

Ağzım bir karış açık kaldı.

İsmail GÜLGEÇ